3

DON BOSCOV ŽIVOT

SVE DO NAKRAJ SVIJETA

KATEHETSKI SALEZIJANSKI CENTAR

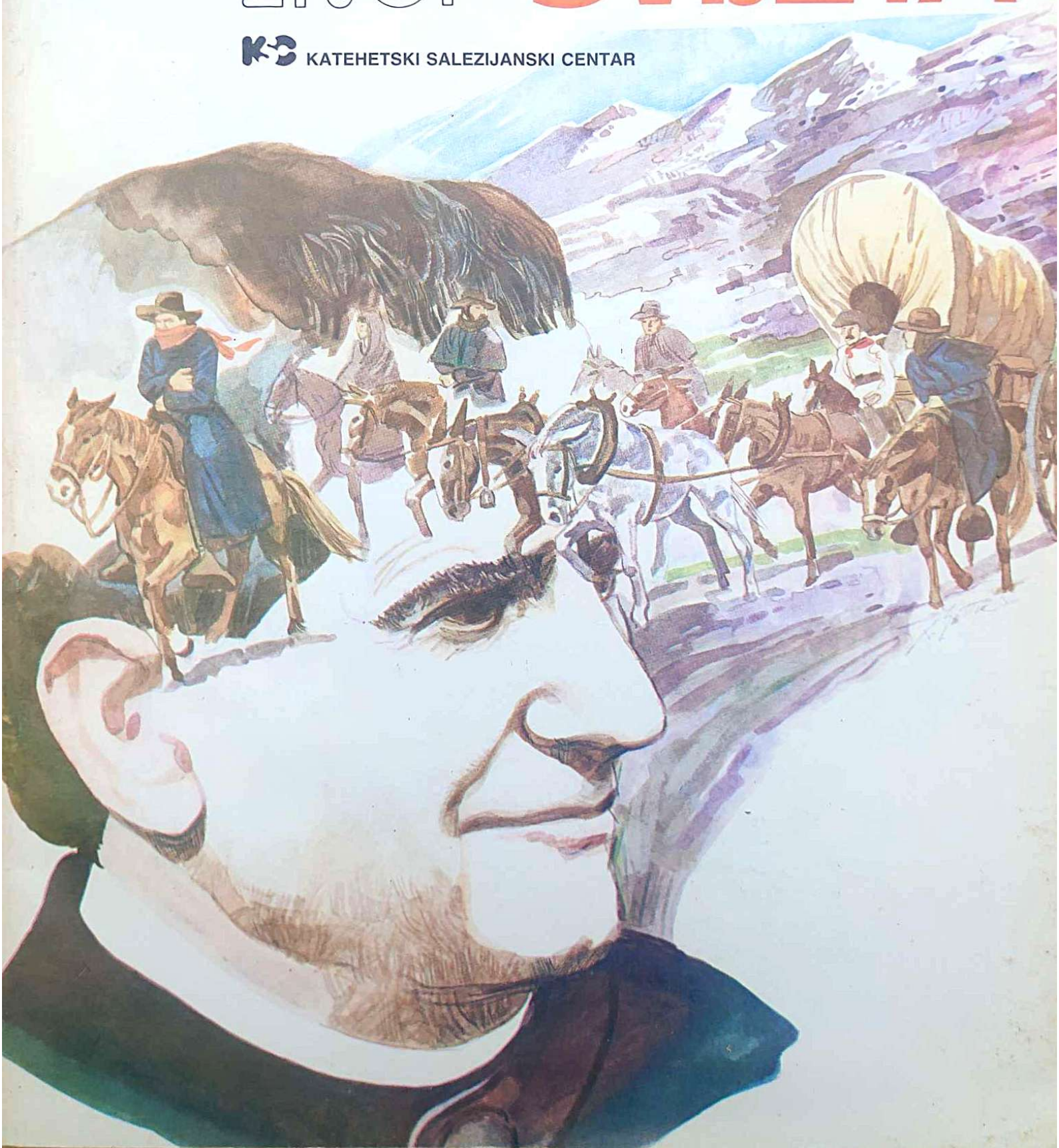

28028

IVAN BOSCO (16. VIII. 1815 — 31. I. 1888)

Rodio se 16. kolovoza 1815. u selu Becchi kod Castelnuovo d'Asti (danas Castelnuovo don Bosco, sjeverna Italija). Roditelji su mu bili siromašni zemljoradnici. Kad je imao dvije godine, umro mu je otac. Njegova mati Margarita odgojila ga je uz velike napore, ali s ljubavlju. Učeći kako se obrađuje zemlja, Ivan je od nje naučio promatrati veličinu Božju u zvjezdanom nebu, u bogatstvu plodova i u tuči koja je znala uništiti vinograde.

Jedan tajanstveni san u devetoj godini naznačio je njegov životni put.
Godine koje su slijedile nosile su pečat toga sna. Majka i sin naslućivali su novi put. Margarita je podnijela velike žrtve i učinila sve što je mogla da joj sin postane svećenik.

Imao je 26 godina kad je 1841, kao istom zaređeni svećenik, došao u Torino. Njegov duhovni vođa svećenik Josip Cafasso dao mu je ovaj savjet: »Pođi gradom i dobro promatraj život!« Tada je vidio svu ljudsku bijedu. U predgrađima je sve kuhalo od nezadovoljstva. Život u barakama radničkih četvrti bio je očajan. Mladi su lutali ulicama besposleni, izgubljeni i spremni na svako zlo.

Najviše ga se dojmio susret s maloljetnim delikventima u zatvoru. Tada je odlučio: »Moram na svaki način spriječiti ovu tragediju mladih!«
Mnogi su svećenici čekali mlade doseljenike da dođu u crkvu i u sakristiju na uobičajeni vjeronauk, ali to je bilo vrijeme novih putova, vrijeme pokretnog apostolata po ulicama, trgovima, gostionicama i uredima. Neki su i to pokušali. Don Bosco je bio jedan od njih.

Na blagdan Bezgrešne, 8. prosinca 1841, približio se prvom doseljeniku, dječaku Bartolomeu Garelliju iz Astija. Tri dana kasnije imao je devet takvih sirotana a poslije tri mjeseca broj se povećao na dvadeset i pet. U ljeto 1842. bilo ih je osamdeset. Tako nastaje oratorij.

Ali neki od ovih dječaka ne znaju kamo bi pošli spavati, osim u javna gradska prenoćišta. Problem kako u potpunosti udomiti dječake-beskućnike postaje za don Bosca temeljni problem.

Njegova prva dobrotvorka nije nikakva barunica nego njegova majka. Margarita, siromašna nepismena seljanka, u svojoj 59. godini napušta svoju kuću na selu i dolazi u Torino da kuha i pere za don Boscove štićenike.
Među dječacima kojima je don Bosco bio otac i učitelj našlo se i onih koji su ga željeli nasljedovati. Tako je nastala Salezijanska družba — Družba svetog Franje Saleškog.

U jesen 1853. zabrujale su u Valdoccu prve radionice. Don Bosco je bio prvi majstor.

20. siječnja 1854. službeno je potvrđena Salezijanska družba.

30. srpnja 1860. prvi »don Boscov dobrovoljac« Mihael Rua postao je svećenik. Na kraju svog života don Bosco će moći reći da je gotovo 3000 svećenika izašlo iz redova njegovih dječaka.

U ožujku 1864. položen je kamen-temeljac za baziliku Marije Pomoćnice u Valdoccu. Osam godina kasnije don Bosco je započeo još jedno Gospino »svetište«, Družbu kćeri Marije Pomoćnice.

Studeni 1875. Deset prvih salezijanaca otputovalo je za Južnu Ameriku. Iste su godine osnovani »Suradnici«, treća grana salezijanske obitelji.
Na samrti je don Bosco rekao svojim Suradnicima: »Bez vaše pomoći ne bih mogao ništa učiniti. Vaša je ljubav otrla mnoge suze i spasila brojne duše.«

Najveće djelo koje je don Bosco ostavio Crkvi jest njegov »preventivni sustav« u odgoju djece. Kad bi ga pitali za tajnu uspješne »prisutnosti među dječacima«, koja je velike zavode pretvarala u »obitelji« gdje se svi vole, odgovarao je s tri riječi: razum, vjera, ljubaznost. Kad nema prijetnji, nego se urazumljuje odgajanika, kad je Bog »domaćin kuće«, kad nema straha jer vlada ljubav, onda je to prava obitelj.

Don Bosco je umro u zoru 31. siječnja 1888. Salezijancima koji su bdjeli uz njegov krevet šaptao je posljednjim snagama: »Volite se kao braća. Činite dobro svima, zlo nikome... Recite mojim dečkima da ih sve čekam u nebu.«

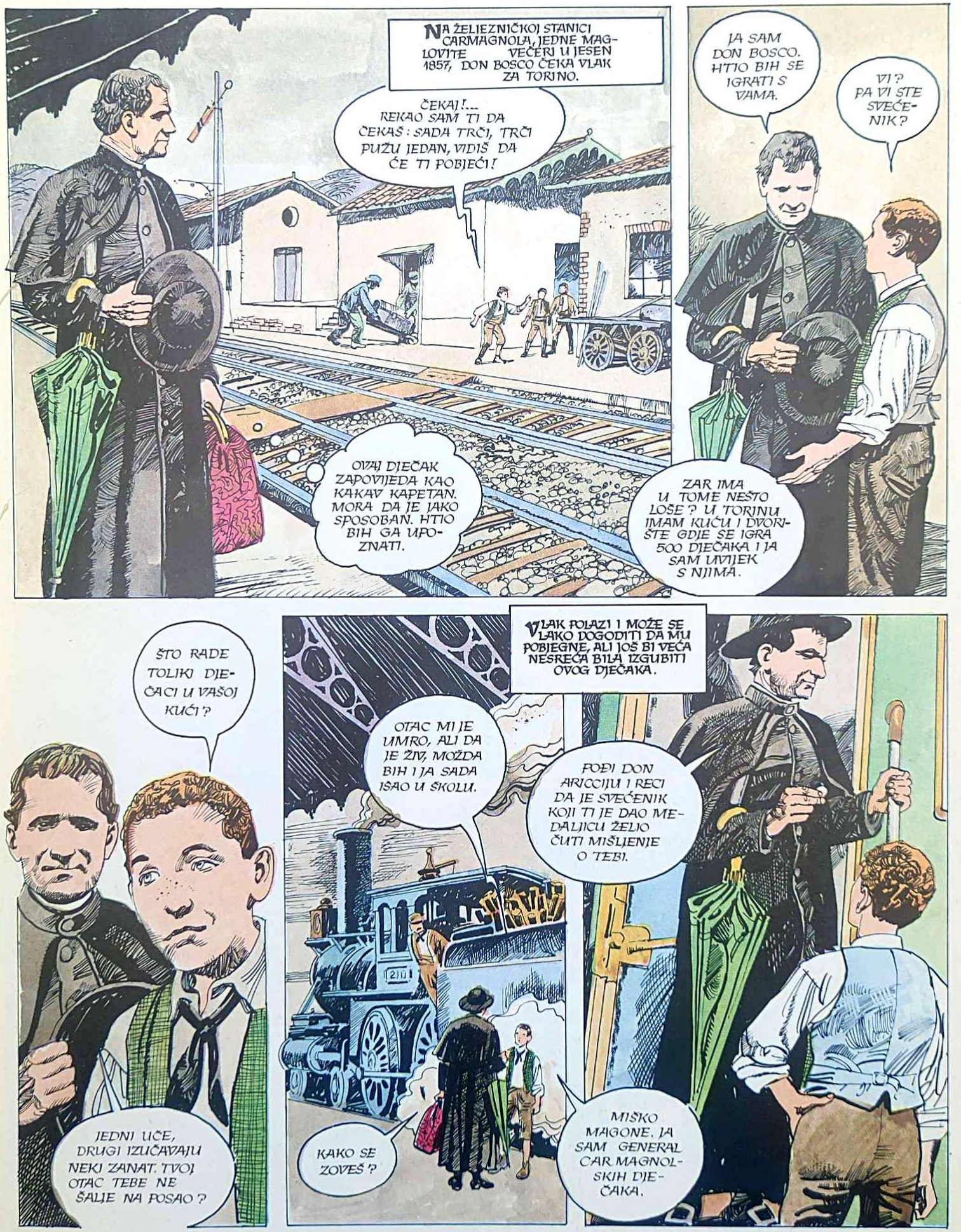
NA ŽELJEZNIČKOJ STANICI CARMAGNOLA, JEDNE MAGLOVITE VEČERI U JESEN 1857, DON BOSCO ČEKA VLAK ZA TORINO.
ČEKAJ!... REKAO SAM TI DA ČEKAŠ: SADA TRČI, TRČI PUŽU JEDAN, VIDIŠ DA ĆE TI POBJEĆI!
OVAJ DJEČAK ZAPOVIJEDA KAO KAKAV KAPETAN. MORA DA JE JAKO SPOSOBAN. HTIO BIH GA UPOZNATI.
JA SAM DON BOSCO. HTIO BIH SE IGRATI S VAMA.
VI? PA VI STE SVEĆENIK?
ZAR IMA U TOME NEŠTO LOŠE? U TORINU IMAM KUĆU I DVORIŠTE GDJE SE IGRA 500 DJEČAKA I JA SAM UVIJEK S NJIMA.
ŠTO RADE TOLIKI DJEČACI U VAŠOJ KUĆI?
JEDNI UČE, DRUGI IZUČAVAJU NEKI ZANAT. TVOJ OTAC TEBE NE ŠALJE NA POSAO?
VLAK POLAZI I MOŽE SE LAKO DOGODITI DA MU POBJEGNE, ALI JOŠ BI VEĆA NESREĆA BILA IZGUBITI OVOG DJEČAKA.
OTAC MI JE UMRO, ALI DA JE ŽIV, MOŽDA BIH I JA SADA ISAO U ŠKOLU.
KAKO SE ZOVEŠ?
FOĐI DON ARICCIJU I RECI DA JE SVEĆENIK KOJI TI JE DAO MEDALJICU ŽELIO ČUTI MIŠLJENJE O TEBI.
MIŠKO MAGONE. JA SAM GENERAL CAR MAGNOLSKIH DJEČAKA.

MALO IZA TOGA DON BOSCO PRIMI PISMO OD DON ARICCIJA.

Miško Magone je pošao lošim putem. Dvojica njegovih drugova već su završila u zatvoru. Mati mu je zauzeta poslovima i ne može mu posvetiti potrebnu pažnju. Kad bi mu se sada pomoglo, uspjeli bismo ga spasiti.

„AKO JE NJEGOVA MAJKA SPORAZUMNA, PRIMIO BIH MIŠKA U VALDOCCO!"

NEKOLIKO DANA KASNIJE U CARMAGNOLI...

ONAJ SVEĆENIK S MEDALJICOM, DON BOSCO, NAŠAO TI JE MJESTO U TORINU. HOĆEŠ LI POĆI?

JOŠ PITATE?! JASNO DA IDEM.

MISLIŠ DA TE NEĆE POTJERATI?

MAMA, DAJEM TI ČASNU RIJEČ DA NEĆE.

U VALDOCCU SE MIŠKO NAŠAO NA DVORIŠTU NA KOJEM SE IGRA 500 DJEČAKA.

JA SAM ONAJ MIŠKO...

SJEĆAM SE, DRAGI MIŠKO. AKO SI ZA IGRU, DVORIŠTE JE TVOJE. SAMO NEMOJ SVE PREOKRENUTI NAGLAVAČKE. VIDJET ĆEMO SE KASNIJE.

VAMA SE NEĆU NIKAD I NIČIM ZAMJERITI. DAJEM VAM RIJEČ.

OD TOGA ČASA MIŠKOV JE ŽIVOT POSTAO TRČANJE, VIKANJE, SKAKANJE, IGRA.

DOŠAO JE JEDAN NOVAJLIJA, DOBAR JE DEČKO, ALI MU POBJEGNE PO KOJA RUŽNA RIJEČ ILI PSOVKA. BUDI UZ NJEGA I POMOZI MU DA POSTANE BOLJI.

ZAZVONILO JE ŠKOLSKO ZVONO.

PROKLETO ZVONO, UVIJEK NAM POKVARI UTAKMICU.

DLEN! DLEN! DLEN DLEN DLEN

VRIJEME JE DA POĐEMO UČITI.

PUNO JE DRAŽE ZVONO NA KRAJU NASTAVE. MIŠKO IZJURI KAO DA SI GA IZ TOPA ISPALIO. SVUGDJE SE NAĐE, SVE POKREĆE. ON JE UVIJEK KAPETAN NEPOBJEDIVE MOMČADI.

Jjaaaaaaaaa!!!

ALI JEDNOGA DANA...

ŠTO JE TO S MIŠKOM?

HM! VEĆ NEKOLIKO DANA, UMJESTO DA IGRA, ON ŠETA OKOLO I TEŠKO TEBI AKO MU SE PRIBLIŽIŠ.

JA SAM GA VIDIO KAKO PLAČE.

ON PLAČE? MA DAJ...

DON BOSCO, KOJI GA BRIŽNO PROMATRA, PRISTUPI MU.

SAMO KAŽITE. ZA VAS SAM SPREMAN SVE UČINITI.

TREBAO BIH TVOJU POMOĆ, MIŠKO, ALI SE BOJIM DA ĆEŠ ODBITI.

HTIO BIH ZNATI, ZAŠTO SI VEĆ NEKOLIKO DANA TAKO TUŽAN.

ZOVEŠ

JA... JA SAM OČAJAN!

KAKAV SI MI TO GENERAL CARMAGNOLE KAD MI NE MOŽEŠ REĆI ŠTO TE TIŠTI?

TEŠKO MI JE, MOJI DRUGOVI IDU NA PRIČEST A JA NE MOGU. ONI SU SRETNI „IZNUTRA", A JA SAM NESRETAN IAKO SE SMIJEM.

RAZUMIJEM SAM. POSTOJI NEŠTO ŠTO TE MUČI U SAVJESTI. HTIO SI MOLITI GOSPODINA DA TI OPROSTI, ZAR NE? TO NIJE NIKAKAV PROBLEM. IDI NEKOM ISPOVJEDNIKU I RECI SAMO DA TI POMOGNE, NIŠTA DRUGO.

U VALDOCCU IMA PUNO SVEĆENIKA KOJI ISPOVIJEDAJU, ALI JE NAJTRAŽENIJI DON BOSCO. ONE ISTE VEČERI, MIŠKO JE POKUCAO NA VRATA NJEGOVE SOBE.

MOŽDA SMETAM, ALI GOSPODIN ME JE TAKO DUGO ČEKAO I NE BIH HTIO DA ČEKA JOŠ DO SUTRA.

MIŠKO PRED RASPETIM ISUSOM KLEČEĆI ISPOVIJEDI ŽIVOT U KOJEM JE BILO LOŠEG DRUŠTVA I TOLIKO LIJENOSTI. NJEGOVA JE MAJKA ZBOG TOGA PUNO PATILA. DON BOSCO MU JE PODIJELIO BOŽJE OPROŠTENJE.

HVALA, DON BOSCO! TAKO SAM SRETAN!

SUTRADAN SE NA DVORIŠTE VRATIO KRALJ VESELJA.

DLEN DLEN DLEN DLENDLEN!

KAKO TO DA VIŠE NE PSUJEŠ ZVONO?

KAD ZVONI ZA ŠKOLU, JOŠ MI JE MALO MRSKO, ALI KAD TREBA IĆI U CRKVU, IDEM RADO JER TAMO SUSREĆEM ISUSA, KOJI JE MOJ VELIKI PRIJATELJ.

TO PRIJATELJSTVO S ISUSOM SHVATIO JE VRLO OZBILJNO. U JEDNOJ SKUPINI NEKI JE DJEČAK POČEO PRIČATI PRLJAVE VICEVE. MIŠKO MU PRIĐE S LEĐA I...

Fiiiuuuu!!

?

JE SI LI TI POLUDIO?

POLUDIO? JA ILI TI KOJI PRIČAŠ OVE GADOSTI?

PROLAZEĆI S DON BOSCOM, NA TRGU CASTELLO ZAČUJE KAKO NEKI MLADIĆ PSUJE.

ŠTO TI JE BOG KRIV DA GA TAKO VRIJEĐAŠ, JE LI?

NIJE SE MIŠKO ZA ISUSA BORIO SAMO ŠAKAMA.

KREVET TI JE LOŠE NAPRAVLJEN. SLOŽIT ĆEMO GA PONOVNO DA NOĆAS MOŽEŠ LIJEPO SPAVATI.

MIŠKO, HOĆEŠ LI MI POMOĆI OČISTITI CIPELE?

TRENUTAK SAMO, ODMAH ĆU DOĆI.

U SIJEČNJU 1858. MIŠKO SE NAGLO RAZBOLIO. LIJEČNIK, KOJEGA SU HITNO POZVALI, ODJEDNOM POSTADE JAKO OZBILJAN.

SLIJEPO CRIJEVO I ZAPALJENJE TRBUŠNE OPNE. NA ŽALOST, NEMA POMOĆI. ZOVITE MU MAJKU, A NIEGA NE OSTAVLJAJTE SAMOGA.

NOĆU, DOK MU SE ŽIVOT GASI.

RECITE MOJOJ MAJCI DA MI OPROSTI SVE MOJE NESTAŠLUKE... HVALA VAM, DON BOSCO, ZA SVE ŠTO STE UČINILI ZA MENE... IMA PUNO DJEČAKA KAO ŠTO SAM JA... PROPADAJU JER IM NEMA TKO POMOĆI... IDITE, TRAŽITE IH, POMOZITE IM, DON BOSCO...

UMRO JE U ZORU NE NAVRŠIVŠI ČETRNAEST GODINA.

ISTINA JE, MIŠKO, IMA JOŠ PUNO NAPUŠTENIH DJEČAKA KAO ŠTO SI TI. SAD KAD SI U NEBU, POMOZI MI DA IH PRONAĐEM I DA IM POMOGNEM.

NIJE IH BILO TEŠKO PRONAĆI. NA OKOLNIM LIVADAMA NEDJELJOM SU KLAPE HULIGANA PRIJETILE ONIMA KOJI SU DOLAZILI U ORATORIJ.

MAGAREĆA GLAVO, ŠTO ĆEŠ KOD POPA!

DOĐI S NAMA DA SE IGRAMO U NOVAC!

USKORO ĆEMO SE IGRATI RATA, ALI ONOG PRAVOG!

OZRAČJE U KOJEM ŽIVE TI DJEČACI JOŠ VIŠE PODJARUJE U NJIMA BORBENI DUH. U TO VRIJEME ZAPOČEO JE DRUGI RAT ZA NEZAVISNOST. ŠEZDESET TISUĆA PIJEMONTSKIH VOJNIKA KRENULO JE U OKRŠAJ S AUSTRIJANCIMA NA FRONTU DUŽ RIJEKE TICINA. U GENOVI SE ISKRCAO NAPOLEON III, FRANCUSKI CAR, SA 150 TISUĆA VOJNIKA. BIT ĆE TO JAKA POMOĆ PIJEMONTEZIMA.

24. LIPNJA 1859. NA BRDU SAN MARINO I PADINAMA SOLFERINSKOG GORJA VODI SE ODLUČUJUĆA BITKA. AUSTRIJANCIMA U BIJELIM UNIFORMAMA ZAPOVIJEDA VRLO MLAD CAR FRANJO JOSIP. OD ZORE DO VEČERI 200.000 LJUDI BORI SE NA ŽIVOT I SMRT. UVEČER SU AUSTRIJANCI POBIJEĐENI. 30.000 VOJNIKA OSTALO JE LEŽATI NA BOJNOM POLJU.

NAKON PETNAEST DANA NAPOLEON III, UPLAŠEN TOLIKIM KRVOPROLIĆEM, POTPISUJE PRIMIRJE S AUSTRIJANCIMA. TADA JE ZAPOČELO UJEDINJENJE ITALIJE. JEZGRU SU TREBALI SAČINJAVATI: PIJEMONT, LOMBARDIJA, SARDINIJA I LIGURIJA, ALI SE UJEDINJUJU I TOSCANA I EMILIJA-ROMAGNA. SLIJEDEĆE GODINE, 1860, GARIBALDI OSVAJA SICILIJU I CIJELU JUŽNU ITALIJU. VIKTOR EMANUEL JE PROGLAŠEN KRALJEM ITALIJE.

„BUDE LI NAS SALEZIJANACA MNOGO...“
S DON BOSCOM SU SADA SAMO RUA, CAGLIERO, FRANCESIA, GHIVARELLO, PROVERA, BONETTI I JOŠ PONEKI. DON BOSCO NE ČEKA DA DRUGI DOĐU K NJEMU. ODLAZI SAM DA IH POTRAŽI.
U LJETO 1862. DON BOSCO I NJEGOVI DJEČACI ODLAZE NA IZLET U MONFERRATO. STIGLI SU DO MONTEMAGNA.
LJUDI, POŽURITE! DOŠLI SU SVIRAČI!
JEDAN DVANAESTOGODIŠNJI DJEČAK, KOJI SE IGRAO S PRIJATELJIMA NA LIVADI, DOTRČI ZADIHAN NA TRG, PROGURA SE KROZ MNOŠTVO I STUPI U PRVI RED. DON BOSCO ODMAH ZAPAZI TAJ ZNATIŽELJNI POGLED, TAJ ČUPERAK CRVENE KOSE, I KAD JE GLAZBA PRESTALA...
KAKO SE ZOVEŠ?
ALOJZIJE LASAGNA.
MOGU LI RAZGOVARATI S TVOJIM OCEM?
UMRO JE PRIJE TRI GODINE. IMAM SAMO MAJKU.
ŽAO MI JE. HOĆEŠ LI POĆI SAMNOM U TORINO?
ŠTO ĆU TAMO?
UČIT ĆEŠ KAO I SVI OVI DJEČACI. RECI MAMI NEKA ME SUTRA POTRAŽI U VIGNALLU.

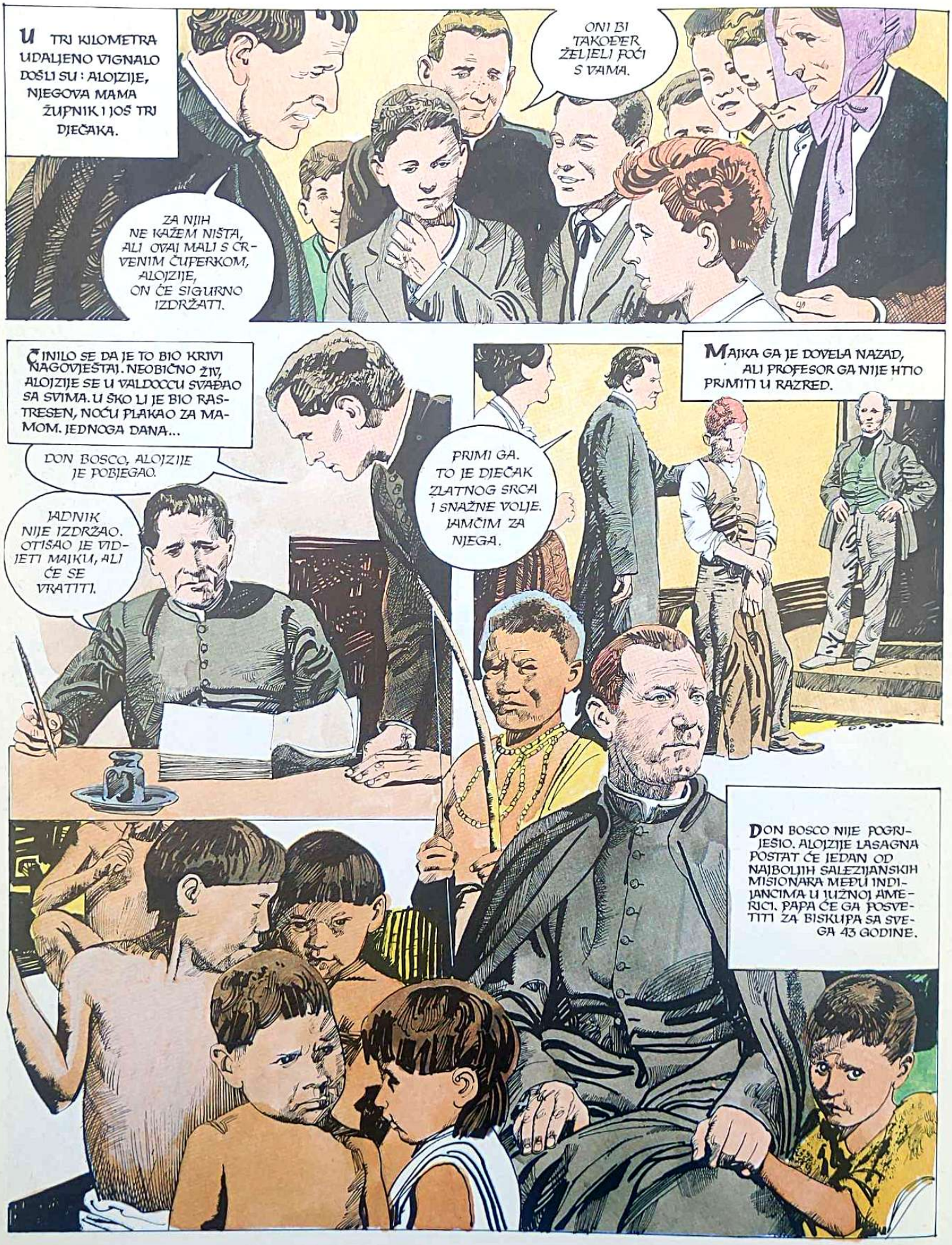
U TRI KILOMETRA UDALJENO VIGNALO DOŠLI SU: ALOJZIJE, NJEGOVA MAMA ŽUPNIK I JOŠ TRI DJEČAKA.
ONI BI TAKOĐER ŽELJELI POĆI S VAMA.
ZA NJIH NE KAŽEM NIŠTA, ALI OVAJ MALI S CRVENIM ČUPERKOM, ALOJZIJE, ON ĆE SIGURNO IZDRŽATI.
ČINILO SE DA JE TO BIO KRIVI NAGOVJEŠTAJ. NEOBIČNO ŽIV, ALOJZIJE SE U VALDOCCU SVAĐAO SA SVIMA. U ŠKOLI JE BIO RASTRESEN, NOĆU PLAKAO ZA MAMOM. JEDNOGA DANA...
DON BOSCO, ALOJZIJE JE POBJEGAO.
JADNIK NIJE IZDRŽAO. OTIŠAO JE VIDJETI MAJKU, ALI ĆE SE VRATITI.
PRIMI GA. TO JE DJEČAK ZLATNOG SRCA I SNAŽNE VOLJE. JAMČIM ZA NJEGA.
MAJKA GA JE DOVELA NAZAD, ALI PROFESOR GA NIJE HTIO PRIMITI U RAZRED.
DON BOSCO NIJE POGRIJEŠIO. ALOJZIJE LASAGNA POSTAT ĆE JEDAN OD NAJBOLJIH SALEZIJANSKIH MISIONARA MEĐU INDIJANCIMA U JUŽNOJ AMERICI. PAPA ĆE GA POSVETITI ZA BISKUPA SA SVEGA 43 GODINE.

PONEKAD I GOSPA POMOGNE DON BOSCU DA „ZGRABI" MEĐU DJEČACIMA KOJEG BUDUĆEG VRSNOG SALEZIJANCA. OVAJ SE ZOVE FRANJO DALMAZZO, IMA 15 GODINA. BIO JE VEĆ U SJEMENIŠTU U PINEROLU, NO ŽELIO JE BITI S DON BOSCOM. PRIMLJEN JE, ALI DVADESETAK DANA KASNIJE...

NE MOGU VIŠE, DON BOSCO. SVIĐA MI SE OVAJ ŽIVOT, ALI HRANA JE OSKUDNA, BOLI ME ŽELUDAC.

PA NAPIŠI MAJCI DA DOĐE PO TEBE. ALI KAD SE OPORAVIŠ, POKUŠAJ OPET. FRANJO, MI ĆEMO UVIJEK BITI PRIJATELJI.

11. STUDENOGA 1860. FRANJO SE ISPOVIJEDA DOK GA MAJKA ČEKA NA DVORIŠTU. U TAJ ČAS, MEĐUTIM, STIŽE NABAVLJAČ KRUHA.

NEMA KRUHA ZA DORUČAK. PEKAR NAM VIŠE NE ŽELI DATI JER KAŽE DA MU NIJE PLAĆENO.

SKUPITE SAV KRUH ŠTO JE PREOSTAO I PUSTITE ME DA ISPOVIJEDAM. JA ĆU OSOBNO DOĆI I PODIJELITI GA.

IDEMO, FRANJO!

MAJKA GA JE ČEKALA SA ZAVEŽLJAJEM.

SAČEKAJ SAMO MALO DA NEŠTO VIDIM.

SJETIVŠI SE NEKIH ČUDESNIH DOGAĐAJA O KOJIMA SE PRIČALO U VEZI S DON BOSCOM, FRANJU OBUZE ZNATIŽELJA. NAKON ISPOVIJEDI, SAKRIJE SE IZA VRATA DRŽEĆI NA OKU KOŠARU S KRUHOM.

U KOŠARI JE SAMO DVADESETAK KRUŠČIĆA, BAŠ ME ZANIMA ŠTO ĆE DON BOSCO UČINITI.

FRANJO SE PRISJEĆA: „DOŠAO JE DON BOSCO I POČEO DIJELITI KRUH. PORED NJEGA JE PROŠLO 400 MOJIH DRUGOVA. SVAKI JE OD NJEGA PRIMIO KRUŠČIĆ I LJUBAZNU RIJEČ. JA SAM NEPRESTANO PROMATRAO KOŠARU KOJA SE NIJE NIKAKO PRAZNILA..."

U LIJETO 1877. DOŠAO JE DON BOSCU NA ISPOVIJED JEDAN MLADIĆ SA SELA. IMAO JE 17 GODINA, ZVAO SE MIHAEL UNIA.

HTIO BIH POSTATI SVEĆENIK, A ONDA SE VRATITI U SVOJE MJESTO ROCCAFORTE KOD MONDOVIJA.

ZAR NE BI ŽELIO OSTATI S DON BOSCOM?

NE.

ALI KAD BI TI GOSPODIN KOJIM ZNAKOM PORUČIO DA OSTANEŠ SA MNOM, BI LI PRIHVATIO?

U TOM SLUČAJU POSLUŠAO BIH BOGA.

DOBRO, TI ĆEŠ SE OVAKO ISPOVIJEDITI: JA ĆU TI REĆI SVE TVOJE GRIJEHE, A TI ĆEŠ NA KRAJU REĆI SAMO DA ILI NE.

„DON BOSCO MI JE TAKO DOSLOVNO DO U SITNICE ISPRIČAO ČITAV MOJ ŽIVOT, DA SAM OSTAO BEZ RIJEČI."

„SIROMAH SE POČEO GUŠITI. SKOČIO I POČEO TRČATI TAMO AMO KAO LUD. SVI SU SE UPLAŠILI I MISA JE BILA PREKINUTA. TI SI UMIRAO OD SMIJEHA. TADA TI JE ŽUPNIK ODALAMIO ČETIRI ZAUŠNICE."

ALI KAKO JE SVE TO VAMA POZNATO?

SVE SAM TO ODAVNO ZNAO. ŽELIŠ LI JOŠ KOJI DOKAZ? KAD SI IMAO 12 GODINA, BIO SI U SVOJOJ ŽUPNOJ CRKVI NA MISI. PORED TEBE JE BIO TVOJ RODAK KOJI JE ZASPAO OTVORENIH USTA. TI SI MU TADA U USTA GURNUO ŠLJIVU.

HARGH!

MIHAEL UNIA JE U TIM RIJEČIMA VIDIO BOŽJI ZNAK I OSTAO S DON BOSCOM. POSTAO JE SALEZIJANAC I OTPUTOVAO U KOLUMBIJU, U MJESTAŠCE AGUA DE DIOS KAO PRVI MISIONAR MEĐU GUBAVCIMA. MEĐU TIH 870 JADNIH BOLESNIKA ISTROŠIO JE ŽIVOT UMRIJEVŠI SA SVEGA 45 GODINA.

NAJVEĆI DIO SALEZIJANSKIH ZVANJA IPAK NIJE BIO PLOD SAMO IZVANREDNIH DOGAĐAJA.
BILI SU TO DJEČACI KOJI SU RASLI UZ DON BOSCA I KOJI SU, OSVOJENI NJEGOVOM DOBROTOM, SAMI TRAŽILI DA OSTANU S NJIM.

JESEN 1872. ŠKOLSKO ZVONO OZNAČILO JE SVRŠETAK NASTAVE I MNOŠTVO DJEČAKA POHRLILO JE IZ ŠKOLE I ZANATSKIH RADIONICA.

DLEN DLEN

UŽINA!

UŽINA!

POSLUŽITELJI KRUHA STAVILI SU U TRIJEM DVIJE VELIKE KOŠARE S KRUŠČIĆIMA KOJI SU NA DALEKO MIRISALI.

SVATKO PO JEDAN, NE VIŠE!

JEDANAESTOGODIŠNJI FRANJO PICCOLO TEK JE NEDAVNO DOŠAO IZ OKOLICE TORINA. PROMATRA TU DUGAČKU KOLONU I ČEKA SVOJ RED.

SAMO JEDAN KRUŠČIĆ? PREMALO JE TO DA SE DOČEKA VEČERA... ENO, NEKI UZIMAJU I DVA. JEDAN JE ZGRABIO TRI NAOČI POSLUŽITELJIMA.

KAD ODRASTE, PRISJETIT ĆE SE:

I MENE JE SVLADAO PREVELIK APETIT TE SAM DOHVATIO DVA KRUŠČIĆA I POBJEGAO IZA STUPOVA DA IH PROŽDRLJIVO POJEDEM. NO, ONDA POMISLIH: „UKRAO SAM. KAKO ĆU SUTRA NA PRIČEST? MORAM SE ISPOVIJEDITI!"

KAKO JE NJEGOV ISPOVJEDNIK BIO DON BOSCO, DA GA NE RAZALOSTI, NA ISPOVIJED JE OTRČAO U OBLIŽNJE SVETIŠTE GOSPE TJEŠITELJICE.

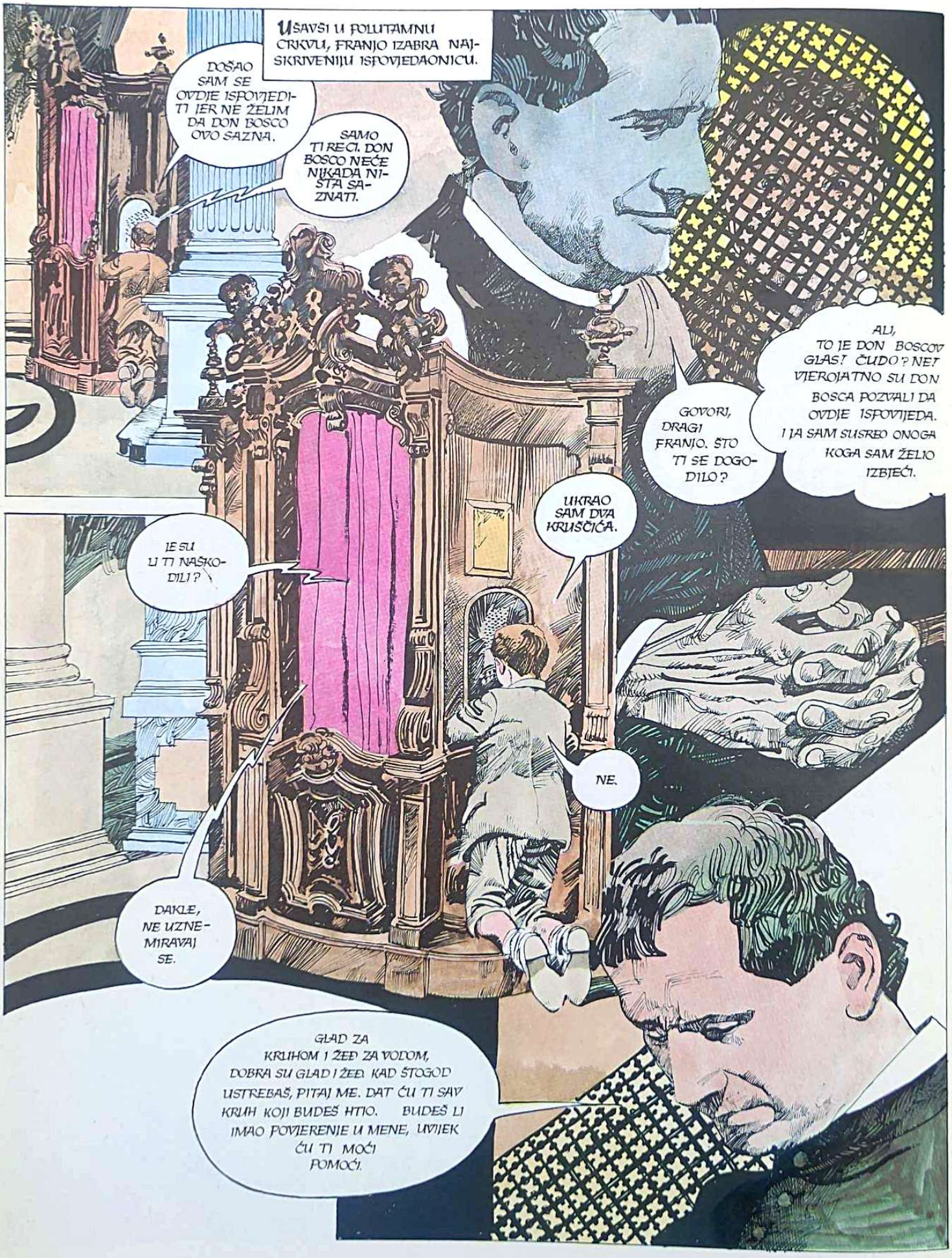
Ušavši u polutamnu crkvu, Franjo izabra najskriveniju ispovjedaonicu.
Došao sam se ovdje ispovjediti jer ne želim da don Bosco ovo sazna.
Samo ti reci. Don Bosco neće nikada ništa saznati.
Ali, to je don Boscov glas! Čudo? Ne! Vjerojatno su don Bosca pozvali da ovdje ispovijeda. I ja sam susreo onoga koga sam želio izbjeći.
Govori, dragi Franjo. Što ti se dogodilo?
Ukrao sam dva kruščića.
Je su li ti naškodili?
Ne.
Dakle, ne uznemiravaj se.
Glad za kruhom i žeđ za vodom, dobra su glad i žeđ. Kad štogod ustrebaš, pitaj me. Dat ću ti sav kruh koji budeš htio. Budeš li imao povjerenje u mene, uvijek ću ti moći pomoći.

SLIJEDEĆE GODINE FRANJO JE BIO DRUGI RAZRED. JEDNOGA DANA, ZA VRIJEME ODMORA, POSJETI GA MATI PLAČUĆI.
ŠTO SE DOGODILO, MAMA?
NIŠTA DRAGI MOJ FRANJO. EKONOM JE REKAO DA ĆE TE OTPUSTITI ZATO ŠTO MI NE PLAĆAMO ZA UZDRŽAVANJE, A NE MOŽEMO PLAĆATI KAD SMO SIROMAŠNI.
ZATIM JE OTIŠLA DON BOSCU NA RAZGOVOR I NAKON POLA SATA VRATILA SE SVA RADOSNA.
FRANJO, SAD VIŠE NE PLAČEM. DON BOSCO MI JE REKAO: „RECITE SVOM SINU, AKO GA EKONOM POTJERA KROZ VRATA, NEKA UĐE U CRKVU I DOĐE K MENI. JA GA NIKADA NEĆU POTJERATI."
TE ISTE VEČERI EKONOM GA JE POZVAO, ALI FRANJO OTRČI DONBOSCU.
JA SAM, FRANJO PICCOLO.
DOĐI SAMO. UPRAVO PIŠEM PRIZNANICU KAO DA JE TVOJA MAJKA PLATILA ZA CIJELU GODINU. ODNESI JE EKONOMU I SVE ĆE BITI U REDU. AKO TVOJI BUDU U STANJU DATI NEŠTO, NEKA DADNU, AKO NE, NIKOM NIŠTA.
FRANJO JE BIO GANUT TIM ČINOM JER JE ZNAO KAKO ĆE DON BOSCO NAĆI IZNOS KOJI NJEGOVA MATI NIJE MOGLA PLATITI: POĆI ĆE TRAŽITI MILOSTINJU, A NOGE ĆE MU OTICATI OD UZLAŽENJA MNOGIM STEPENICAMA. KUCAT ĆE NA MNOGA VRATA, GUTATI PONIZNO KOJEKAKVE PRIGOVORE, A SVE TO ZATO JER GA JE VOLIO.
NE!

PROŠLE SU JOŠ TRI GODINE. FRANJO JE PETI RAZRED. JEDNE ZGODE POZOVE DON BOSCA NASAMO I ŠAPNU MU NEŠTO NA UHO.
IMAM JEDAN DAR ZA VAS. NADAM SE DA ĆE VAM SE SVIDJETI.
ŠTO MI TO ŽELIŠ DAROVATI?
DARUJEM VAM SEBE.
HVALA! LJEPŠI DAR NISI MI MOGAO PONUDITI. PRIMAM DAR, ALI NE ZA SEBE. PRIKAZAT ĆU TE GOSPODINU I NJEGOVOJ MAJCI MARIJI.
FRANJO PICCOLO POSTAO JE SALEZIJANAC, RADIO 30 GODINA NA SICILIJI KAO NASTAVNIK I DIREKTOR ŠKOLE. DON BOSCO, MEĐUTIM, HTIJUĆI ČINITI DOBRO TOLIKIM DJEČACIMA NIJE TREBAO SAMO SVEĆENIKE NEGO I SALEZIJANCE LAIKE.
SALEZIJANAC LAIK, KOJI JE DON BOSCU NAJDRAŽI, ZOVE SE JOSIP BUZZETTI.
POGLEDAJ ONOG GOSPODINA S CRVENOM BRADOM. IMAO JE 11 GODINA KAD JE DOŠAO U TORINO. JA SAM TADA ISTOM ZAPOČEO S ORATORIJEM I JOSIP JE OD TADA STALNO BIO SA MNOM. ON JE GRADIO OVU KUĆU, PODIZAO OPEKU ZA OPEKOM. POVJERAVAO SAM MU SVE MOGUĆE POSLOVE: BIO JE PRVI SAKRISTAN, PRVI TAJNIK, PRVI UČITELJ PJEVANJA I SVIRANJA.
ON ME JE U GOSTIONICI OBRANIO KAD SU ME HTJELI PRETUĆI. IZGUBIO JE PRST BRANEĆI NAGRADE ZA NAŠU PRVU LUTRIJU. BEZ BUZZETTIJA BIH BIO IZGUBLJEN.

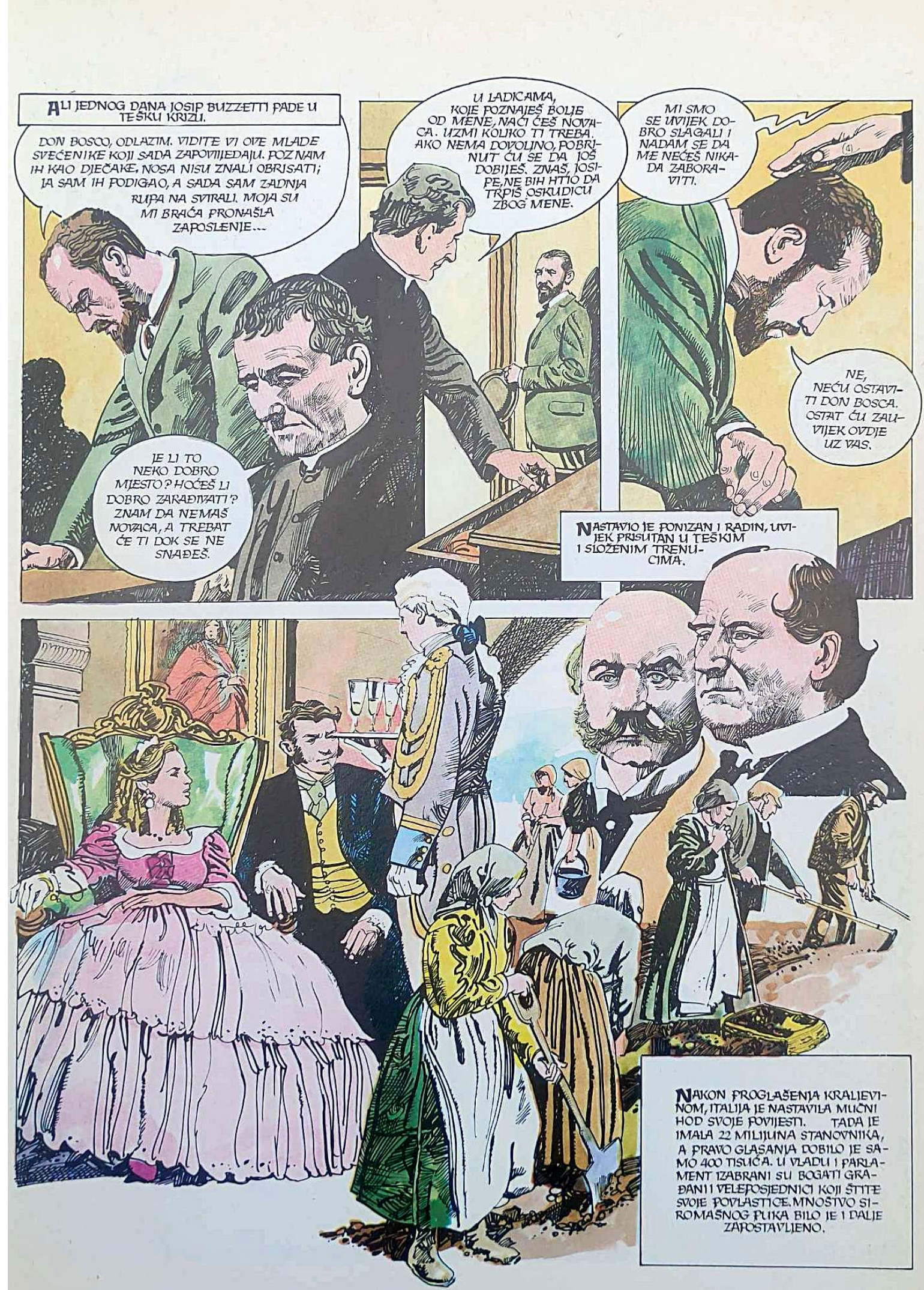
ALI JEDNOG DANA JOSIP BUZZETTI PADE U TEŠKU KRIZU.
DON BOSCO, ODLAZIM. VIDITE VI OVE MLADE SVEĆENIKE KOJI SADA ZAPOVIJEDAJU. POZNAM IH KAO DJEČAKE, NOSA NISU ZNALI OBRISATI; JA SAM IH PODIGAO, A SADA SAM ZADNJA RUPA NA SVIRALI. MOJA SU MI BRAĆA PRONAŠLA ZAPOSLENJE...
U LADICAMA, KOJE POZNAJEŠ BOLJE OD MENE, NAĆI ĆEŠ NOVAČA. UZMI KOLIKO TI TREBA. AKO NEMA DOVOLJNO, POBRINUT ĆU SE DA JOŠ DOBIJEŠ. ZNAŠ, JOSIPE, NE BIH HTIO DA TRPIŠ OSKUDICU ZBOG MENE.
JE LI TO NEKO DOBRO MJESTO? HOĆEŠ LI DOBRO ZARAĐIVATI? ZNAM DA NEMAŠ NOVAČA, A TREBAT ĆE TI DOK SE NE SNAĐEŠ.
MI SMO SE UVIJEK DOBRO SLAGALI I NADAM SE DA ME NEĆEŠ NIKADA ZABORAVITI.
NE, NEĆU OSTAVITI DON BOSCA. OSTAT ĆU ZAUVIJEK OVDJE UZ VAS.
NASTAVIO JE PONIZAN I RADIN, UVIJEK PRISUTAN U TEŠKIM I SLOŽENIM TRENUCIMA.
NAKON PROGLAŠENJA KRALJEVINOM, ITALIJA JE NASTAVILA MUČNI HOD SVOJE POVIJESTI. TADA JE IMALA 22 MILIJUNA STANOVNIKA, A PRAVO GLASANJA DOBILO JE SAMO 400 TISUĆA. U VLADU I PARLAMENT IZABRANI SU BOGATI GRAĐANI I VELEPOSJEDNICI KOJI ŠTITE SVOJE POVLASTICE. MNOŠTVO SIROMAŠNOG PUKA BILO JE I DALJE ZAPOSTAVLJENO.

U JUŽNOJ ITALIJI JE 1861. GODINE ZAPOČEO RAT PROTIV HAJDUČKIH ČETA ZVANIH „BRIGANTI". TO JE MOŽDA NAJTRAGIČNIJE VRIJEME U TALIJANSKOJ POVIJESTI. „BRIGANTE" SU SAČINJAVALE NAORUŽANE ČETE BORACA VJERNIH DINASTIJI BURBONA ILI VOJNI BJEGUNCI I POBUNJENICI NEZADOVOLJNI ŠTO JE SJEVER „OSVOJIO" JUG.

SEDAMDESET POSTO TALIJANA ŽIVI NA SELU I OBRAĐUJE ZEMLJU. MALO IH JE KOJI IMAJU VLASTITE POSJEDE. VEĆINA IH RADI KOD VELEPOSJEDNIKA. NA SJEVERU SE TEK RAĐA INDUSTRIJA: NAJVEĆE INDUSTRIJSKO POSTROJENJE NALAZI SE U LIGURIJI I ZAPOSLJAVA 1000 RADNIKA. OSAMDESET POSTO TALIJANA JE NEPISMENO.

SELJACI JUŽNE ITALIJE GLEDAJU U „BRIGANTIMA" PREDSTAVNIKE VLASTITE BEZNADNE POBUNE PROTIV NOVE VLASTI KOJA PRSTOM NIJE MAKLA DA UBLAŽI NJIHOVU VIJEKOVNU BIJEDU. U BASILICATI GOSPODARI „GENERAL" CROCCO, U PUGLI BIVŠI PORUČNIK PASQUALE ROMANO, U KALABRIJI ŠPANJOLAC JOSÉ BORJES.

BORBU PROTIV „BRIGANATA" VODI GENERAL PALLAVICINI SA 120.000 VOJNIKA. SLIJEDE BITKE, OPSADNA STANJA, VOJNI SUDOVI, STRIJELJANJA. U PET GODINA /1860-1865/ U BIJENO JE OKO 5.000 POBUNJENIKA.

PONIŽENI I UGNJETAVANI JUŽNJACI ZAPOČINJU ŽALOSNI BIJEG ZVAN „ISELJAVANJE". OD 1861. SVAKE SU GODINE LAĐE ZA AMERIKU ODVOZILE PO 100.000 TALIJANA.

U OSTALIM DIJELOVIMA ITALIJE SIROMAŠNI PUK ŽIVI U NEOPISIVOJ BIJEDI.
RADNICI U TVORNICI RADE 12 SATI DNEVNO U KRAJNJE NEZDRAVIM UVJETIMA. S BIJEDNOM PLAĆOM, BEZ SOCIJALNE POMOĆI, BEZ MIROVINE.
SELJACI, KOJI SU GOLEMA VEĆINA, U OŽUJKU DOVODE NA TRŽNICE SVOJE SINOVE U DOBI OD 12 DO 14 GODINA I „IZNAJMLJUJU" IH VELEPOSJEDNICIMA ZA SLUGE I GONIČE STOKE.
DJEVOJKE DO OSAMNAESTE GODINE PUŠTAJU PLETENICE, A ONDA KADA IM NARASTE KOSA, REŽU JE I PRODAJU.
TAKO, SAD ĆEŠ SE MOĆI POČETI SPREMATI ZA UDAJU.
TALIJANSKI SELJACI, JEDNAKO VRLO SIROMAŠNI, OD 1868. MORAJU DAVATI TEŠKE POREZE NA SVAKI KILOGRAM SAMLJEVENOG BRAŠNA. U MLINOVE SU BILE UGRAĐENE NAPRAVE RADI KONTROLE.
NEĆE BITI NI KRUHA NI PURE!
U CIJELOJ ITALIJI REDAJU SE POBUNE JEDNA ZA DRUGOM. U MILANU JE NA TRG PRED KATEDRALOM POSLANA VOJSKA DA RASTJERA DEMONSTRANTE.
ŽIVIO PAPA! ŽIVJELA AUSTRIJA!

TIH GODINA DON BOSCO OTVARA PO CIJELOJ ITALIJI ŠKOLE I ODGOJNE ZAVODE KAKO BI DAO PRILIKU DJECI IZ PUKA DA POSTANU DOBRI KRŠĆANI I POŠTENI GRAĐANI. SVI ONI KOJI SU BILI SPOSOBNI ZA UČENJE, A NISU MOGLI PLAĆATI ŠKOLOVANJE, NAŠU SALEZIJANCIMA VALJANU POMOĆ.

RIM SAMO ŠTO NISU ZAUZELI PRISTAŠE „KRALJEVINE ITALIJE." PAPA PIO IX. BOJI SE ZA BUDUĆNOST.

GARIBALDI SKUPLJA DOBROVOLJCE ZA OSVAJANJE RIMA!

POVJERIMO SE VOLJI BOŽJOJ!

VOJNICI GENERALA FALLAVICINIJA POTUKLI SU GARIBALDIJA NA ASPROMONTU.

U TIM TRENUCIMA NAPETOSTI...

BISKUPI UMBRIJE NAPISALI SU POSLANICU TALIJANSKIM VJERNICIMA. POZIVAJU NAS DA SE MOLIMO DJEVICI MARIJI POMOĆNICI KRŠĆANA. NAŠOJ DOMOVINI DOISTA TREBA POSEBNA MARIJINA ZAŠTITA.

TIH SE DANA DON BOSCO POVJERAVA MLADOM DON CAGLIERU.

NAŠA JE CRKVA POSTALA PREMALENA. SAGRADIT ĆEMO DRUGU, VEĆU I LJEPŠU. POSVETIT ĆEMO JE MARIJI POMOĆNICI KRŠĆANA. BIT ĆE TO „CRKVA MAJKA" NAŠE DRUŽBE. NEMAM NIJEDNOG NOVČIĆA, ALI AKO JE TO BOŽJA VOLJA, SAGRADIT ĆEMO JE.

EKONOM, DON SAVIO, NE ŽELI DA SE ZAPOČNE S KOPANJEM TEMELJA.

A KAD SMO MI NEKO DJELO ZAPOČELI S GOTOVIM NOVCEM? TREBA NEŠTO PREPUSTITI I BOŽJOJ PROVIDNOSTI.

NEMAMO NOVACA NI ZA KRUH, A VI HOĆETE GRADITI NOVU CRKVU.

KAMEN TEMELJAC NOVE CRKVE POSTAVLJEN JE U TRAVNJU 1863.

IZVOĐAČU RADOVA DAT ĆU FREDUJAM: SVE ŠTO IMAM U NOVČANIKU.

OSAM NOVČIĆA! PA TO NIJE NITI POLA LIRE.

BUDI BEZ BRIGE, GOSPA ĆE UČINITI OSTALO.

DOISTA JE TAKO I BILO. SENATOR IOSIP COTTA, VRLO BOGAT BANKAR, STARAC OD 83 GODINE, NA SMRTNOJ JE POSTELJI. DON BOSCO, NJEGOV PRIJATELJ, DOŠAO JE DA GA POSJETI.

VI NE SMIJETE UMRIJETI, NEGO POMOĆI MI SAGRADITI CRKVU GOSPI U ČAST.

AKO ME GOSPA OZDRAVI, DAT ĆU 2.000 LIRA U 6 MJESECI ZA GRADNJU NJEZINE CRKVE U VALDOCCU.

TRI DANA KASNIJE...

GOSPA ME JE OZDRAVILA I DOŠAO SAM PLATITI PRVI DIO SVOJEG DUGA.

KIŠA „MILOSTI" PRIMLJENIH NA ZAGOVOR MARIJE POMOĆNICE TOLIKA JE DA JE I SAM DON BOSCO IZNENAĐEN. MONSINJORA BERTAGNU PITA ZA SAVJET.

BLAGOSLIVLJAM BOLESNIKE BLAGOSLOVOM MARIJE POMOĆNICE I OZDRAVLJAJU. NA SVOJU SRAMOTU PROGLAŠEN SAM ČUDOTVORCEM. DA PRESTANEM?

NE, AKO SE GOSPA ŽELI SLUŽITI VAMA, DOPUSTITE JOJ DA TO I DALJE ČINI.

JEDNOGA DANA NA VRATIMA ORATORIJA POJAVILA SE SIROMAŠNA MAJKA S DJETETOM U NARUČJU. DIJETE JE ISCRPLJENO, PUNO ČIREVA I NE MOŽE GOVORITI. ŽENA JE TRAŽILA DON BOSCA.

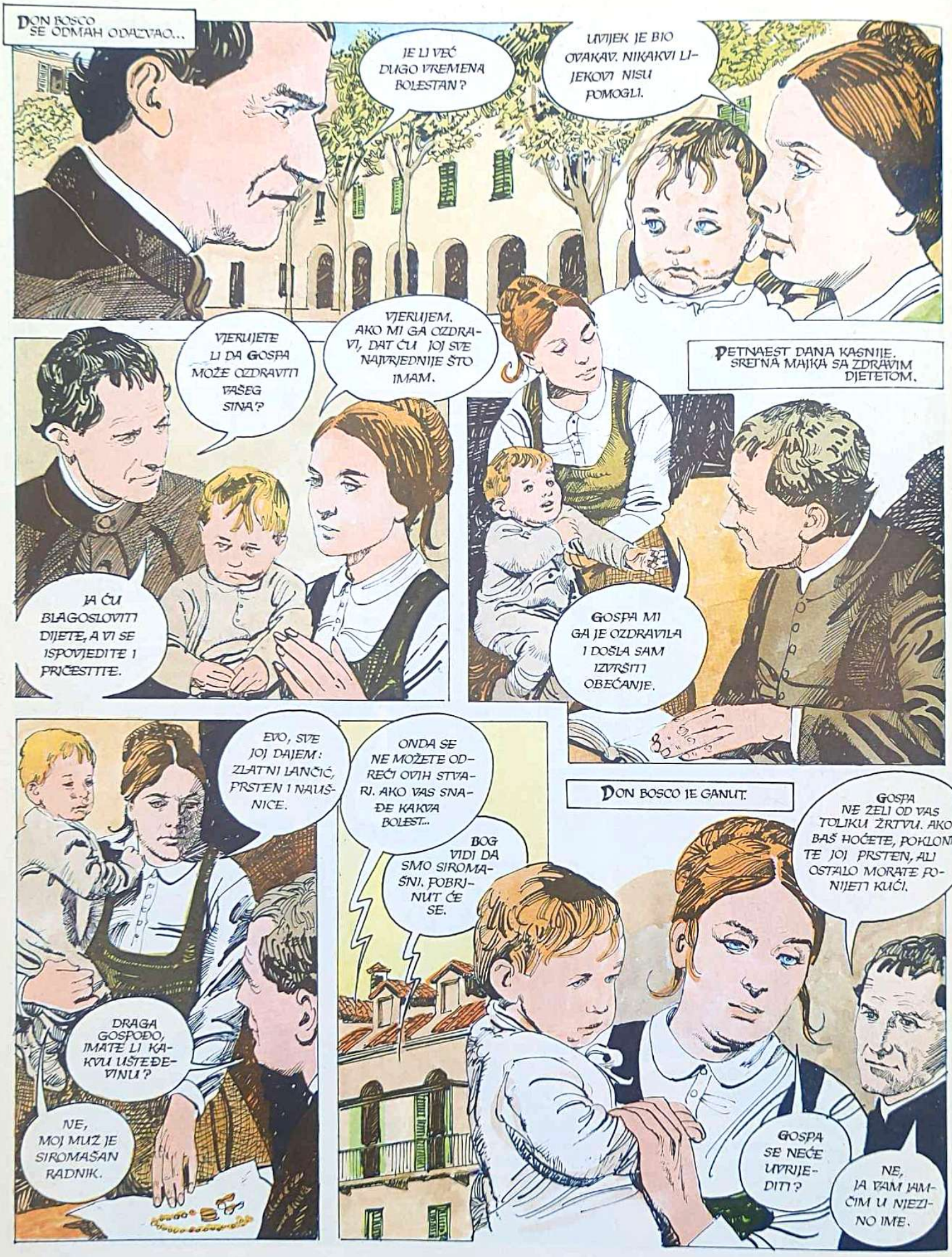
DON BOSCO SE ODMAH ODAZVAO...
JE LI VEĆ DUGO VREMENA BOLESTAN?
UVIJEK JE BIO OVAKAV. NIKAKVI LIJEKOVI NISU POMOGLI.
VJERUJETE LI DA GOSPA MOŽE OZDRAVITI VAŠEG SINA?
VJERUJEM. AKO MI GA OZDRAVI, DAT ĆU JOJ SVE NAJVRJEDNIJE ŠTO IMAM.
JA ĆU BLAGOSLOVITI DIJETE, A VI SE ISPOVIJEDITE I PRIČESTITE.
PETNAEST DANA KASNIJE. SRETNA MAJKA SA ZDRAVIM DJETETOM.
GOSPA MI GA JE OZDRAVILA I DOŠLA SAM IZVRŠITI OBEĆANJE.
EVO, SVE JOJ DAJEM: ZLATNI LANČIĆ, PRSTEN I NAUŠNICE.
ONDA SE NE MOŽETE ODREĆI OVIH STVARI. AKO VAS SNAĐE KAKVA BOLEST...
BOG VIDI DA SMO SIROMAŠNI. POBRINUT ĆE SE.
DON BOSCO JE GANUT.
GOSPA NE ŽELI OD VAS TOLIKU ŽRTVU. AKO BAŠ HOĆETE, POKLONITE JOJ PRSTEN, ALI OSTALO MORATE PONIJETI KUĆI.
DRAGA GOSPOĐO, IMATE LI KAKVU UŠTEĐEVINU?
NE, MOJ MUŽ JE SIROMAŠAN RADNIK.
GOSPA SE NEĆE UVRIJEDITI?
NE, JA VAM JAMČIM U NJEZINO IME.

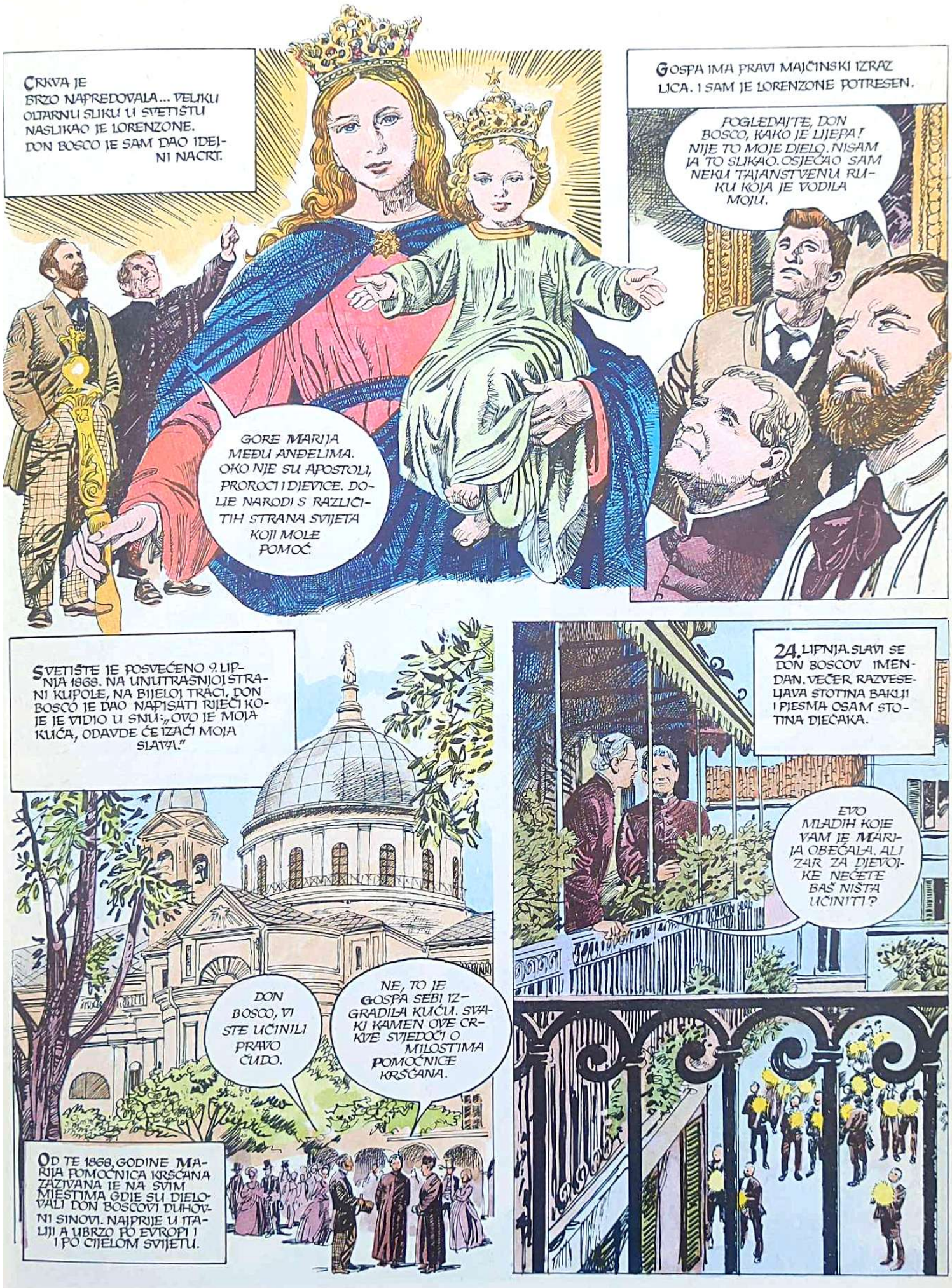
CRKVA JE BRZO NAPREDOVALA... VELIKU OLTARNU SLIKU U SVETIŠTU NASLIKAO JE LORENZONE. DON BOSCO JE SAM DAO IDEJNI NACRT.
GORE MARIJA MEĐU ANĐELIMA. OKO NJE SU APOSTOLI, PROROCI I DJEVICE. DOLJE NARODI S RAZLIČITIH STRANA SVIJETA KOJI MOLE POMOĆ.
GOSPA IMA PRAVI MAJČINSKI IZRAZ LICA. I SAM JE LORENZONE POTRESEN.
POGLEDAJTE, DON BOSCO, KAKO JE LIJEPA! NIJE TO MOJE DJELO. NISAM JA TO SLIKAO. OSJEĆAO SAM NEKU TAJANSTVENU RUKU KOJA JE VODILA MOJU.
SVETIŠTE JE POSVEĆENO 9. LIPNJA 1868. NA UNUTRAŠNJOJ STRANI KUPOLE, NA BIJELOJ TRACI, DON BOSCO JE DAO NAPISATI RIJEČI KOJE JE VIDIO U SNU: „OVO JE MOJA KUĆA, ODAVDE ĆE IZAĆI MOJA SLAVA."
DON BOSCO, VI STE UČINILI PRAVO ČUDO.
NE, TO JE GOSPA SEBI IZGRADILA KUĆU. SVAKI KAMEN OVE CRKVE SVJEDOČI O MILOSTIMA POMOĆNICE KRŠĆANA.
OD TE 1868. GODINE MARIJA POMOĆNICA KRŠĆANA ZAZIVANA JE NA SVIM MJESTIMA GDJE SU DJELOVALI DON BOSCOVI DUHOVNI SINOVI. NAJPRIJE U ITALIJI A UBRZO PO EVROPI I PO CIJELOM SVIJETU.
24. LIPNJA. SLAVI SE DON BOSCOV IMENDAN. VEČER RAZVESELJAVA STOTINA BAKLJI I PJESMA OSAM STOTINA DJEČAKA.
EVO MLADIH KOJE VAM JE MARIJA OBEĆALA. ALI ZAR ZA DJEVOJKE NEĆETE BAŠ NIŠTA UČINITI?

DOĆI ĆE VRIJEME I ZA TO. KĆERI MARIJE POMOĆNICE BIT ĆE ŽIVO SVETIŠTE KOJE ĆE MARIJA SEBI IZGRADITI. ONE ĆE PUNO UČINITI ZA SIROMAŠNE DJEVOJKE ŠIROM SVIJETA.
UJESEN 1864. GODINE DON BOSCO JE SA SVOJIM DJEČACIMA DOŠAO NA IZLET U MORNESE. NA TRGU JE BIO SVEČANO DOČEKAN. DEČKI SU UPRILIČILI MALI KONCERT.
SVI SMO UMORNI OD PUTA I MOJI BI SE DJEČACI HTJELI ODMORITI. SUTRA ĆEMO SE PONOVNO VIDJETI.
SLIJEDEĆI DAN DON BOSCO JE U PRATNJI DON PESTARINA OBILAZIO MJESTO.
OVO JE MALA KROJAČNICA. VODI JE MARIJA MAZZARELLO.
ZADIVLJEN SAM VAŠOM DOBROTOM. ČUJEM DA VAM JE MARIJA REKLA: „SVAKI UBOD IGLE, NEKA BUDE DJELO LJUBAVI PREMA BOGU." TO JE IZVRSTAN PROGRAM.
PRIJE ČETIRI GODINE MORNESE JE ZAHVATIO TIFUS. OBOLJELE OBITELJI SVI SU IZBJEGAVALI.
U OBITELJI TVOGA STRICA NEKI UMIRU. MARIJA, DA LI BI IM MOGLA POMOĆI?
AKO MI OTAC DOZVOLI, POĆI ĆU.

NJEZIN OTAC, VELIKI KRŠĆANIN, DOZVOLIO JOJ JE. NEKOLIKO DANA KASNIJE...
NE ZNAM RADITI NEŠTO POSEBNO. IPAK OČISTILA SAM KUĆU, SPREMILA IM TOPLO JELO I DALA LIJEKOVE. ČINI SE DA IM JE BOLJE.
U KUĆI GDJE SE BOLESNICI OPORAVLJAJU, MARIJA JE OBOLJELA.
LOŠE SE OSJEĆAM, JAKO LOŠE.
DOŠAO JE I LIJEČNIK. MARIJA JE SVA ISCRPLJENA. SMRŠALA JE I PROBLIJEDILA, SAMA KOST I KOŽA.
DAT ĆU VAM JAKE LIJEKOVE.
MOLIM VAS, NE. AKO JE BOG NAUMIO UZETI ME K SEBI, DOBRO DOŠAO.
MARIJA JE, MEĐUTIM, OZDRAVILA I POVJERAVA SE SVOJOJ RODAKI PETKUNILI.
BOLEST JE OSTAVILA POSLJEDICE I VJEROJATNO SE NIKAD NEĆU POTPUNO OPORAVITI. ODLUČILA SAM NAUČITI ŠIVATI PA ĆU ONDA OTVORITI MALU ŠIVAONICU I POUČAVATI DRUGE DJEVOJKE. DOĐI I TI. ŽIVJET ĆEMO ZAJEDNO KAO SESTRE.
SLIJEDEĆE 1863. GODINE MALA KROJAČKA RADIONICA JE PRORADILA. ŠKOLU ZA ŠIVANJE POHAĐA 10 DJEVOJAKA, JEDNE VEČERI...
JA SAM TRGOVAČKI PUTNIK. ŽENA MI JE UMRLA A IMAM DVIJE DJEVOJČICE. NE MOGU IH VODITI SA SOBOM. MOLIM VAS DA IH VI PRIMITE.
DOBRO, NEKA OSTANU S NAMA.

TAKO JE, ETO, BEZ IKAKVA PRETHODNOG PLANA, KROJAČNICA PRETVORENA U SKLONIŠTE ZA SIROMAŠNE DJEVOJČICE. POMOĆ JE DOLAZILA SVAKODNEVNO: KRETETI, TREĆE BRAŠNA ... ALI, DONOSILI SU I DRUGE DJEVOJČICE.

TO IH BOG ŠALJE OVAMO.

MARIJI I PETRONILI PRIDRUŽILE SU SE JOŠ DVIJE DJEVOJKE DA BUDU OD POMOĆI.

ZAŠTO DA NE? POSLA JE ionako PREVIŠE ZA DVIJE. LAKŠE ĆE VAM BITI KAD VAS JE ČETIRI.

GODINE 1864. DON BOSCO JE POSJETIO MALU KROJAČKU RADIONICU. TAJ GA SE POSJET DUBOKO DOJMIO. IZ TORINA JE POSLAO MALU KNJIŽICU: „EVO VAM NEKOLIKO SAVJETA: ŽIVITE U BOŽJOJ PRISUTNOSTI. BUDITE BLAGE, LJUBAZNE I STRPLJIVE. BRINITE SE ZA DJEVOJČICE. NEKA BUDU STALNO NEČIM ZAPOSLENE. NEKA RASTU U JEDNOSTAVNOJ I SPONTANOJ LJUBAVI PREMA BOGU."

GRUPA OKO MARIJE MAZZARELLO JE PORASLA I IMA DEVET DJEVOJAKA. BILA SU TO TEŠKA VREMENA.

DON BOSCO JE RAZGOVARAO S DON PESTARINOM:

MNOGI ME POTIČU DA OSNUJEM ZAJEDNICU KOJA BI SE BRINULA ZA DJEVOJKE KAO ŠTO SE SALEZIJANCI BRINU ZA MUŠKU OMLADINU. MISLIM DA BI OVA GRUPA U MORNESEU MOGLA BITI DOBAR POČETAK.

NEMA VIŠE BRAŠNA, NEMA FURE, NEMA NI DRVA DA NALOŽIMO VATRU.

NARAVNO! ODLIČNA IDEJA!!!

ZVAT ĆE SE „KĆERI MARIJE POMOĆNICE." SMJESTIT ĆEMO IH U ZAVOD „GORNJA VAROŠ," KOJI SAM MISLIO PRETVORITI U ŠKOLU ZA DJEČAKE.

29. SIJEČNJA 1872. SKUPINA KĆERI MARIJE POMOĆNICE/KMP/ IMALA JE 27 ČLANOVA. DON BOSCO JE TRAŽIO DA IZABERU PRVU POGLAVARICU.

SA 21 OD MOGUĆIH 27 GLASOVA IZABRANA JE MARIJA MAZZARELLO.

NE, JA NISAM SPOSOBNA, I DON BOSCO TO ZNA.

DON BOSCO JE ODLUČIO.

UKAZALE STE POVJERENJE MARIJI MAZZARELLO. SLUŠAJTE JE, DAKLE, I POŠTUJTE. ZA SADA ĆE NOSITI NASLOV „ZAMJENICA", JER VAŠA JE PRAVA POGLAVARICA GOSPA.

5. KOLOVOZA 1872. PRVIH 15 SESTARA KMP PRIMILO JE REDOVNIČKU ODJEĆU. OBEĆALE SU BOGU SVEČANO DA ĆE ŽIVJETI ČISTE, SIROMAŠNE I POSLUŠNE.

29. SIJEČNJA 1874. SMRT JE PO PRVI PUT DOŠLA MEĐU SESTRE KMP.

U NEBO SE PRESELILA MARIJA POGGIO. BILA JE MLADA, VESELA, USLUŽNA I POŽRTVOVNA KOD BOLESNIKA. NIJE PODNIJELA GLAD I STUDEN OVE ZIME. PRESELILA SE U VJEČNOST TIHO. NIKOME NIJE BILA NA TERET.

TA SMRT JE, MEĐUTIM, BILA I SJEME NOVIH ZVANJA. JEDNA ZA DRUGOM POČELE SU PRISTIZATI DJEVOJKE IZ RAZNIH KRAJEVA SJEVERNE ITALIJE, SPREMNE POSVETITI ŽIVOT NAPUŠTENIM DJEVOJČICAMA.

9. VELJAČE 1876. KRENULE SU IZ MORNESEA PRVE TRI SESTRE KĆERI MARIJE POMOĆNICE.
POĐITE U VALLECORSIJU U LIGURIJU I TAMO OTVORITE ORATORIJ I ŠKOLU ZA SIROMAŠNE DJEVOJČICE. TO JE PRVA GRANA NA TEK IZRASLOM STABLU DRUŽBE KMP. POTRUDITE SE DA PROCVJETA I DONESE DOBRE PLODOVE.
NA DON BOSCOV PRIJEDLOG SLIJEDEĆIH SU GODINA OSNOVALE NEKOLIKO ŠKOLA I ORATORIJA U TORINU, BIELLOJ, ALASSIJU, U MONFERRATU, LANZU TORINESE, SESTRI LEVANTU.
TO SU „DON BOSCOVE ČAŠNE SESTRE? ČINE ZA DJEVOJČICE ONO ISTO DOBRO KOJE SALEZIJANCI ČINE ZA MUŠKU OMLADINU.
DON BOSCO IM, PROROČANSKIM RIJEČIMA, NAJAVLJUJE NJIHOVU BUDUĆNOST:
IMAT ĆETE TOLIKO DJEVOJAKA DA NEĆETE ZNATI GDJE S NJIMA. MNOGE ĆE ŽELJETI POSTATI TO ŠTO STE VI I SAME ĆETE SE ČUDITI. BIT ĆETE ŽIVI SPOMENIK MARIJI POMOĆNICI KRŠĆANA.
VELIK DOGAĐAJ ZBIO SE U RIMU 1869–1870. ODRŽAN JE I. VATIKANSKI SABOR. BISKUPI IZ CIJELOG SVIJETA VODE OZBILJNE RASPRAVE U RAZNIM KOMISIJAMA.
MORAMO ODGOVORITI NA TEMELJNO PITANJE: DA LI JE PAPA NEPOGREŠIV?
RASPRAVA JE ZAKLJUČENA 18. LIPNJA 1870. PROGLASOM DA JE PAPA NEPOGREŠIV KADA GOVORI KAO VRHOVNI PASTIR I UČITELJ SVIH KRŠĆANA.

PREMA JEDNOJ SLICI M.CAMMARANA

IZ BAZILIKE SV. PETRA, POŠTO JE ZAVRŠIO I. VATIKANSKI SABOR, IZAŠLI SU BISKUPI IZ CIJELOG SVIJETA.
U ITALIJI IMA ČASNIH SESTARA I SVEĆENIKA NA PRETEK. KAD BIH BAR MOGAO DESETAK NJIH POVESTI SA SOBOM U INDIJU.
ČUO SAM DA JE U TORINU OSNOVANA NOVA DRUŽBA, SALEZIJANCI. POZVAT ĆU IH DA DOĐU U KALIFORNIJU.
U VALDOCCU.
JA SAM BISKUP SAN FRANCISKA U KALIFORNIJI. DOŠAO SAM TRAŽITI MISIONARE.
U MOM GRADU IMA VIŠE TALIJANA NEGO U TORINU. OBAVLJAJU OSOBITO TEŠKE POSLOVE. DJECA SU IZRABLJIVANA. TREBALO BI ZA NJIH PODIĆI NEKU ZANATSKU ŠKOLU.
POMISAO NA MISIJE U DALEKIM ZEMLJAMA ZAOKUPLJA DON BOSCOVE MISLI. TE JE NOĆI USNIO SAN: VELIKOM RAVNICOM KOJOM PUŠE JAK VJETAR JURE RAZJARENI URODENICI.

O DJEDNOM U ISTOM SNU DON BOSCO UGLEDA SKUPINU MISIONARA.
MI VAM DONOSIMO VJERU.
SVE ĆE NAS POBITI...
ZATIM SE POJAVI DRUGA SKUPINA MISIONARA. DON BOSCO PREPOZNA SVOJE SALEZIJANCE. PRIHVAĆENI SU S VELIKOM RADOŠĆU.
MI ĆEMO VAS BRANITI PRED VOJNICIMA.
IZGRADIT ĆEMO ŠKOLE ZA VAŠU DJECU I UČITI IH DA BUDU DOBRI.
STUDENI 1874. U VALDOCCU...
JA SAM ARGENTINSKI KONZUL IVAN GAZZOLO. MOJA VLADA MOLI DA OSNUJETE MISIJU NA JUGU ARGENTINE.
NA OVIM FOTOGRAFIJAMA MOŽETE VIDJETI MISIJSKI KRAJ, POKRAJINU PATAGONIJU. U NJOJ ŽIVE ARAUČANI.
NEVJEROJATNO! URODENICI KOJE SAM VIDIO U SNU.

ODMAH NAKON TOGA DON BOSCO PREDSTAVI UGLEDNOG GOSTA SVOJIM DJEČACIMA.
OVO JE ARGENTINSKI KONZUL. DOŠAO JE DA NAM PONUDI OTVARANJE MISIJSKOG CENTRA NA JUGU SVOJE ZEMLJE. POZIV SAM PRIHVATIO I SADA TRAŽIM MISIONARE DOBROVOLJCE.
JA IMAM TEK 15 GODINA, ALI RADO BIH POŠAO.
BIT ĆE BOLJE DA SAČEKAŠ DVIJE GODINE I JOŠ VIŠE NAPREDUJEŠ.
IVAN CAGLIERO JE ONAJ DJEČAK KOJEGA JE DON BOSCO NEKOĆ PREPOZNAO U VIĐENJU KAKO SE BRINE ZA URođENIKE. POSTAO JE VRIJEDAN SVEĆENIK I JEDAN OD STUPOVA MLADE SALEZIJANSKE DRUŽBE
PUNO IH SE JAVILO; SVI SU JAKO ODUŠEVLJENI. IZABRAT ĆU DESETORICU. ŽELIM DA IH PREDVODI ISKUSAN SVEĆENIK. BI LI TI, DON CAGLIERO, POŠAO?
DON BOSCOVA ŽELJA, MENI JE ZAPOVIJED.
11. STUDENOGA 1875. DON BOSCO, OKRUŽEN VELIKIM MNOŠTVOM, ISPRAĆA IZ SVETIŠTA MARIJE POMOĆNICE DESETORICU PRVIH MISIONARA.
VAŠOJ BRIZI PREPORUČUJEM TALIJANSKE ISELJENIKE I INDIJANSKA PLEMENA KOJA IŠČEKUJU VJERU NA GOLEMIM PROSTRANSTVIMA PATAGONIJE.

1 SKRCALI SU SE U BUENOS AIRESU 14. PROSINCA. BISKUP TOGA GRADA PRIREDIO IM JE DOBRODOŠLICU S ODUŠEVLJENOM GRUPOM TALIJANA.
DOBRO DOŠLI!
JA SAM IZ GENOVE. OVDJE U BUENOS AIRESU IMA NAS OKO 30.000 TALIJANA.
NAŠA DJECA TREBAJU UPRAVO VAS.
BISKUP IM JE POVJERIO ŽUPU S NASELJENIM DOSELJENICIMA. DON CAGLIERO JE ODMAH OTVORIO ORATORIJ NA ULICAMA.
DEČKI SE RADO OKUPLJAJU OKO SALEZIJANACA. IZNENAĐUJE NJIHOVO KRAJNJE VJERSKO NEZNANJE.
IDEŠ LI NEDJELJOM NA MISU?
JA SAM IZ TORINA, A TI?
NAŠI RODITELJI RADE SVAKI DAN. NE ZNAMO MI KAD JE NEDJELJA.
ROĐEN SAM U GENOVI, ALI OVDJE SAM VEĆ TRI GODINE.
ZNAŠ LI SE PREKRIŽITI?
ŠTO JE TO?

NAKON NEKOG VREMENA, DON CAGLIERO PIŠE DON BOSCU: „ZA SADA NE MISLIMO NA INDIJANCE I PATAGONIJU. NAŠE MISIJE SU OVDJE MEĐU ISELJENICIMA JER JE NUŽNO DA PONOVNO UPOZNAJU ISUSA KRISTA."
EVO GRADSKE ČETVRTI „LA BOCA" KOJA JE NAJZLOGLASNIJA U BUENOS AIRESU. OVDJE SU NAJBJEDNIJI TALIJANSKI DOSELJENICI. NIJEDAN SE SVEĆENIK NE USUDI OVAMO DOĆI.
DOISTA? ONDA IDEM ODMAH K NJIMA.
GLEDAJTE! SVEĆENIK!
POPINA!
DA, JA SAM SVEĆENIK, A NE POPINA. DOŠAO SAM ZBOG VAS IZ ITALIJE. OTVORIT ĆEMO ŠKOLU ZA SVE VAS KOJI ŽELITE NEŠTO NAUČITI. TI ĆEŠ DOĆI, ZAR NE?
NE BIH BAŠ REKAO.
JA!
TKO ŽELI MEDALJICU MAJKE BOŽJE
A TKO JE MAJKA BOŽJA?
ODNESI JE MAMI I ONA ĆE TI SVE OBJASNITI. RECI JOJ DA TI JU JE DAO SVEĆENIK IZ ITALIJE.
TATA, DOŠAO JE NEKI SVEĆENIK IZ ITALIJE. ŽELI TE UPOZNATI.
JA NE VOLIM SVEĆENIKE.
NIŠTA ZATO, VI IMATE VEOMA BISTROG SINA. UBRZO ĆEMO OTVORITI ŠKOLU. HOĆETE LI GA POSLATI?
U REDU! NE ŽELIM DA SE MUČI KAO JA.

BISKUP JE POZVAO DON CAGLIERA.
ČUO SAM DA STE BILI U „LA BOCI" I SVOJIM SVEĆENICIMA ZABRANJUJEM TAMO ZALAZITI. PREVIŠE JE OPASNO.
ALI AKO NE IDEMO SIROMAŠNIMA, KAKVI SMO ONDA SVEĆENICI? JA SE ŽELIM TAMO VRATITI.
SVEĆENIK S MEDALJICAMA!
DANAS SE ŽELIM IGRATI S VAMA, IDEMO SE UTRKIVATI. TKO POBIJEDI, DOBIJE KARAMELU.
TAKO JE ZAPOČEO ORATORIJ U „LA BOCI": TRKE, SKOKOVI, RAZNE IGRE, A KAD SE SVI UMORE...
...POSJEDAJU NA TRAVU DA ČUJU KOJU LIJEPU PRIČU. UPOZNAJU I ISUSOV ŽIVOT.
REKLA JE DA JE GOSPA ISUSOVA MAJKA, ALI O TOME JA NE ZNAM GOTOVO NIŠTA. PRIČAJTE NAM O ISUSU.
ŠTO TI JE REKLA MAMA KAD JE VIDJELA MEDALJICU?
STUDENI 1876. U ARGENTINU SU DOPUTOVALA 105 23 SALEZIJANSKA MISIONARA.
DON BOSCO TAKOĐER MISLI DA TREBA OSNIVATI ORATORIJE I ŠKOLE U BUENOS AIRESU, ALI NE ŽELI DA ZABORAVIMO INDIJANCE PATAGONIJE.
INDIJANCI ŽIVE TISUĆE KILOMETARA JUŽNO. DA DOĐEMO DO NJIH, TREBA POĆI S VOJNICIMA I TRGOVCIMA, KARAVANOM ILI JEDRENJACIMA.

PRVI SALEZIJANAC KOJI JE POKUŠAO PRONAĆI INDIJANSKA PLEMENA BIO JE DON COSTAMAGNA. NO, JEDRENJAK KOJIM JE PLOVIO UDARALA JE OLUJA TRI DANA I TRI NOĆI TE SE MORAO VRATITI.
NAILAZI JAKA OLUJA. SVI U KABINE I DRŽITE SE ZA ŠTOGOD ČVRSTOGA!
POKUŠAVA SE DRUGIM PUTEM...
GENERAL ROCA KREĆE NA JUG S 8.000 VOJNIKA. PODIĆI ĆE UTVRDE NA GRANICI PREMA INDIJANCIMA. U STRAHU DA VOJNICI NE BI IZ OSVETE UBIJALI INDIJANCE, ON TRAŽI NEKOLIKO KAPELANA. DA LI BISTE POŠLI?
DON COSTAMAGNA I DON BOTTA PRIHVATIŠE. KRENULI SU IZ BUENOS AIRESA PREKO AZULA, CARHUÉ I CHOELE CHOELA. SVE U SVEMU OD FAR WESTA DO CARMENA DE PATAGONES 1.300 KM. PUTOVALO SE DIJELOM NA KONJU, DIJELOM NA KOLIMA.
Nord
Buenos Aires
Azul
Carhué
Bahía Blanca
Choele Choel
Carmen de Patagones
LA PAMPA
EVO PRVIH INDIJANSKIH ŠATORA.
IZGLEDAJU KAO KOLIBE OD KOŽA DIVLJIH ŽIVOTINJA.
DA, TO SU INDIJANCI PAMPA, NAJBLIŽI CIVILIZACIJI.
MARI – MARI!
MARI – MARI, OČE! SRETAN PUT!

NAKON DUGOG I NAPORNOG PUTOVANJA STIGLI SU U CARHUÉ, VOJNO SJEDIŠTE U SRCU PAMPA NA OBALI PREKRASNOG JEZERA SA SLANOM VODOM.
ENO KOLIBA ERYPAYLA I MANUELA GRANDE. TO SU VRLO BISTRI I MIROLJUBIVI INDIJANCI.
DON COSTAMAGNA JE STIGAO DO INDIJANSKIH SATORA.
MOJE PLEME SE NEKADA BORILO PROTIV BIJELACA, ALI SADA ŽELIMO ŽIVJETI U MIRU. ŽELIM DA SE MOJI POUČE U KRŠĆANSKOJ VJERI I DA SE POKRSTE.
DOBRO DOŠAO, BOŽJI ČOVJEČE! JA SAM SIN POGLAVICE ERYPAYLA. AKO DOĐEŠ U MOJU KUĆU, PREDSTAVIT ĆU TE SVOM OCU.
PRVI SAT VJERONAUKA...
BOG JE NAŠ OTAC I ŽELI DA SE NA KRAJU ŽIVOTA SVI NAĐEMO U NJEGOVOJ KUĆI. ZATO JE POSLAO SVOGA SINA ISUSA DA NAM ON POKAŽE PUT KOJI VODI U KUĆU OČEVU.
...I PRVO KRŠTENJE!
JA TE KRSTIM U IME OCA I SINA I DUHA SVETOGA.
VOJSKA MORA NASTAVITI PUT. DON COSTAMAGNA JE U TIH PAR DANA KRSTIO PEDESETAK OSOBA.

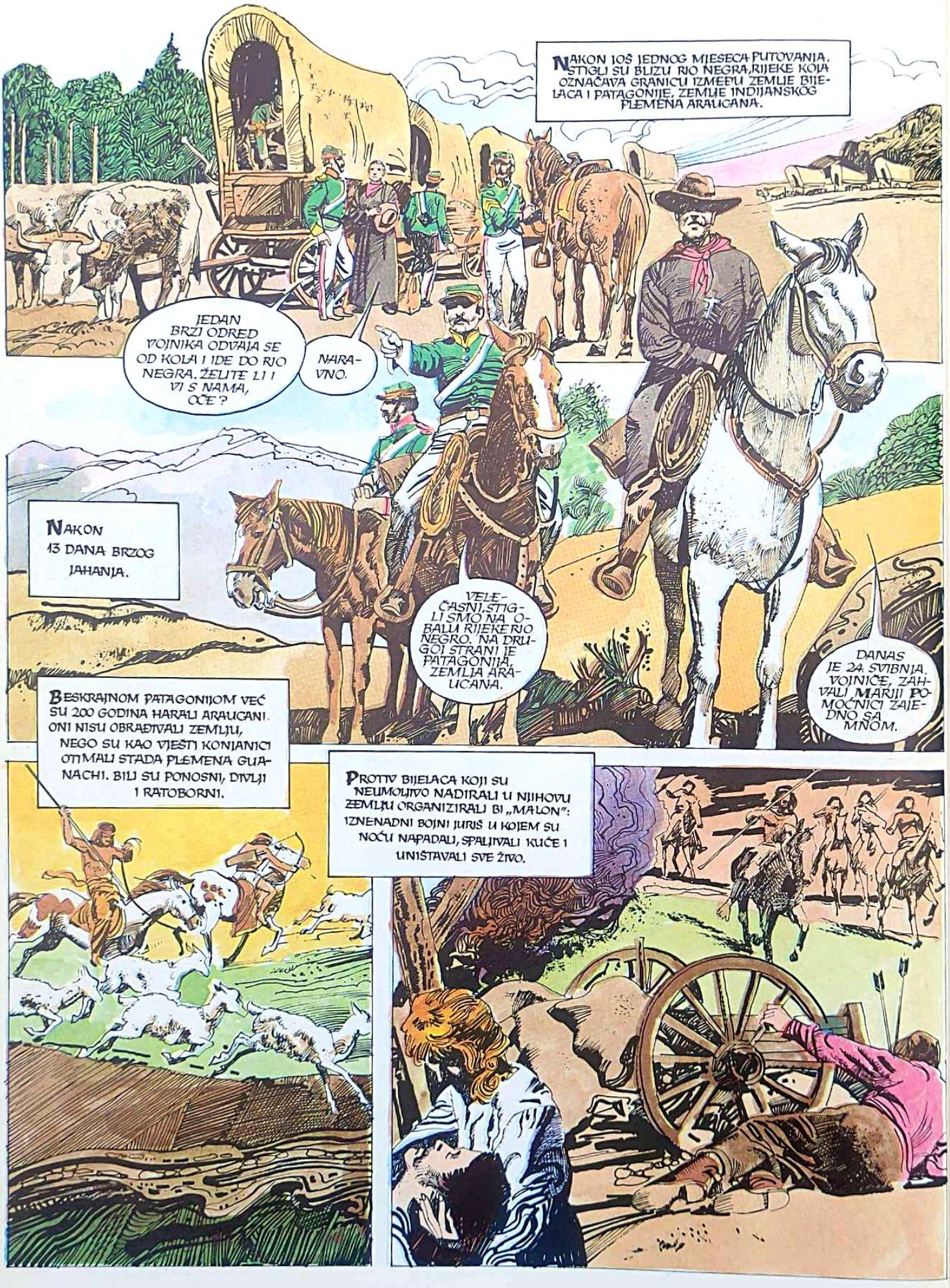
NAKON JOŠ JEDNOG MJESECA PUTOVANJA, STIGLI SU BLIZU RIO NEGRA, RIJEKE KOJA OZNAČAVA GRANICU IZMEĐU ZEMLJE BIJELACA I PATAGONIJE, ZEMLJE INDIJANSKOG PLEMENA ARAUCANA.
JEDAN BRZI ODRED VOJNIKA ODVAJA SE OD KOLA I IDE DO RIO NEGRA. ŽELITE LI I VI S NAMA, OČE?
NARAVNO.
NAKON 13 DANA BRZOG JAHANJA.
VELEČASNI, STIGLI SMO NA OBALU RIJEKE RIO NEGRO. NA DRUGOJ STRANI JE PATAGONIJA, ZEMLJA ARAUCANA.
DANAS JE 24. SVIBNJA. VOJNIČE, ZAHVALI MARIJI POMOĆNICI ZAJEDNO SA MNOM.
BESKRAJNOM PATAGONIJOM VEĆ SU 200 GODINA HARALI ARAUCANI. ONI NISU OBRAĐIVALI ZEMLJU, NEGO SU KAO VJEŠTI KONJANICI OTIMALI STADA PLEMENA GUANACHI. BILI SU PONOSNI, DIVLJI I RATOBORNI.
PROTIV BIJELACA KOJI SU NEUMOLJIVO NADIRALI U NJIHOVU ZEMLJU ORGANIZIRALI BI „MALON": IZNENADNI BOJNI JURIŠ U KOJEM SU NOĆU NAPADALI, SPALJIVALI KUĆE I UNIŠTAVALI SVE ŽIVO.

MEĐU ARAUCANE SU DOLAZILI ISUSOVAČKI MISIONARI OD 1610. DO 1725. IAKO SU BILI MIROTVORCI I PROPOVIJEDALI EVANĐELJE, UROĐENICI IH NISU RAZLIKOVALI OD OSTALIH BIJELACA OSVAJAČA NJIHOVIH ZEMALJA TE SU IH SVE OKRUTNO UBIJALI.
25. SVIBNJA 1810. STVORENA JE REPUBLIKA ARGENTINA. TE GODINE BILO JE 9.000 BIJELACA I 200.000 INDIJANACA.
OD 1833. SLIJEDILI SU JEDAN ZA DRUGIM VOJNI POHODI BIJELACA KOJI POBIJEĐUJU INDIJANCE I ZAUZIMAJU NJIHOVU ZEMLJU.
DIKTATOR ROSAS PROGLAŠAVA U BUENOS AIRESU...
ARAUCANSKI POGLAVICA CALCUFURÁ NE MIRI SE S PORAZOM.
NE MOŽEMO DOPUSTITI INDIJANCIMA DA SPREČAVAJU MIRNO ŠIRENJE BIJELACA. ILI ĆE DOPUSTITI DA IH CIVILIZIRAMO ILI ĆEMO IH SVE POBITI.
BIJELCI TRAŽE NAŠU ZEMLJU I NAŠU SMRT. ALI POKAJAT ĆE SE I PROKLETI DAN KAD SU SE ISKRCALI NA OVU OBALU.
INDIJANSKI „MALON" SRUČIO SE 1852. S ANDA K OBALI ATLANTIKA. VOĐENI HRABRIM POGLAVICOM CALFUCURÁOM ARAUCANCI NAPADAJU I PALE NASEOBINE BIJELIH DOSELJENIKA.
INDIJANCI SU NAM SVE POPALILI: KUĆU I USJEVE.

GODINE 1857. ZAPOČEO JE VELIKI VAL USELJAVANJA. U OSAMDESET GODINA ISKRCALO SE U ARGENTINI TRI MILIJUNA TALIJANA I DVA MILIJUNA ŠPANJOLACA. ARGENTINSKE VLASTI RJEŠAVAJU PROBLEM GRUBIM ZAHVATIMA.
TREBA ZAPOVIJEDITI DA VOJSKA POTISNE INDIJANCE JOŠ VIŠE NA JUG. DOSELJENICI TREBAJU ZEMLJU ZA OBRAĐIVANJE I UZGOJ STOKE.
TREBA BODLJIKAVOM ŽICOM OGRADITI ŠTO VIŠE PODRUČJA. TAKO ĆEMO INDIJANCE POTISNUTI PREMA PUSTINJAMA NA JUGU. NA SVIM ISTURENIJIM POLOŽAJIMA PODIĆI ĆEMO UTVRDE.
POGLAVICE MNOGIH PLEMENA OBRAĆAJU SE GODINE 1875. POGLAVICI NAMUNCURÁ, SINU LEGENDARNOG CALFUCURÁ.
ŽIČANE OGRADE ZATVARAJU NAS U PUSTINJSKE PREDJELE.
TI SI VELIKI POGLAVICA SVIH ARAUCANA. POVEDI NAS U NOVI „MALON" PROTIV BIJELIH LJUDI.
BIO JE TO POSLJEDNJI „MALON". BRZIM I IZNENADNIM NAPADOM DIVLJI ARAUCANI SPALJUJU SELA, IMANJA, UNIŠTAVAJU USJEVE, UBIJAJU ZEMLJORADNIKE, OTIMAJU STOKU.
AW! AWW!

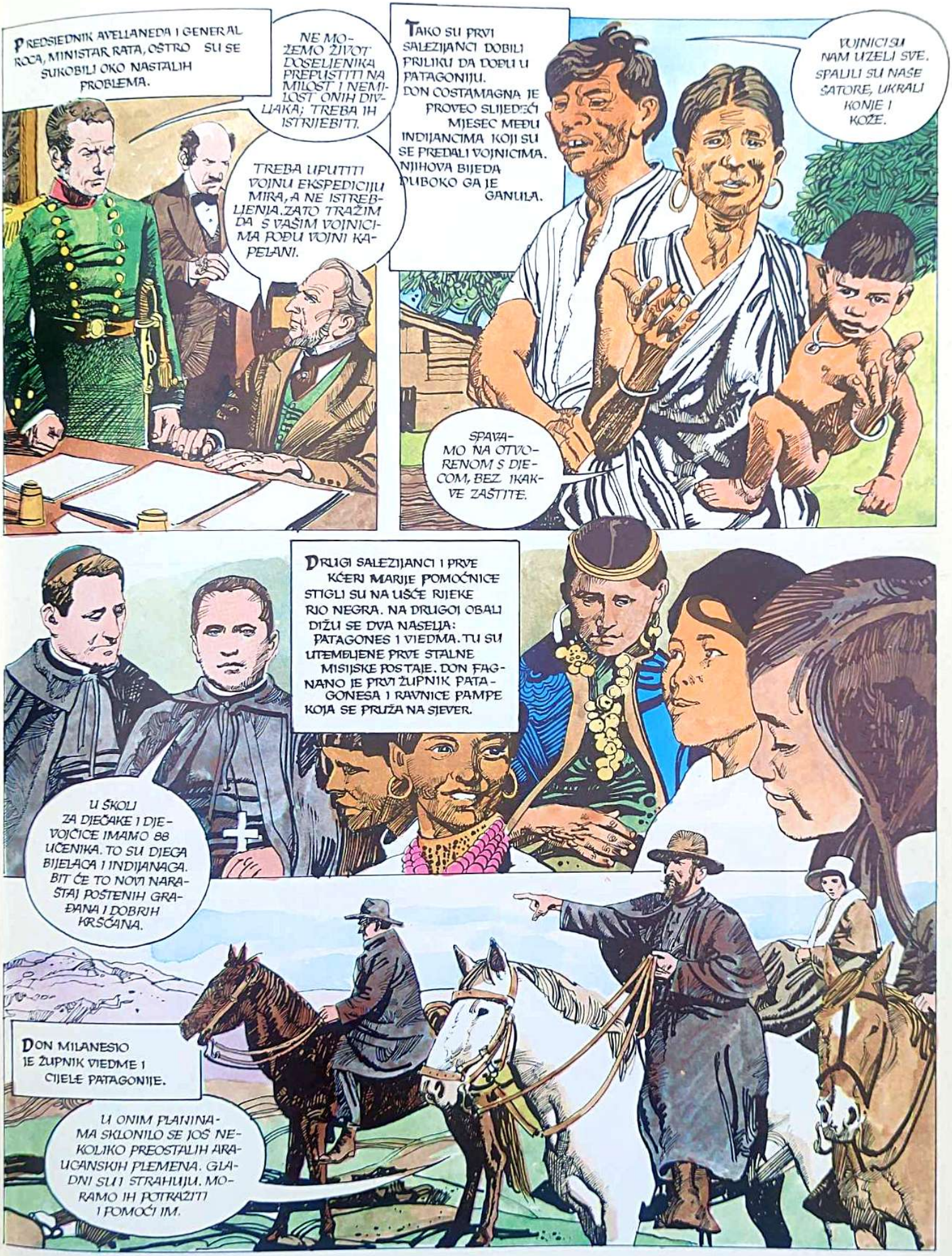
PREDSJEDNIK AVELLANEDA I GENERAL ROCA, MINISTAR RATA, OŠTRO SU SE SUKOBILI OKO NASTALIH PROBLEMA.
NE MOŽEMO ŽIVOT DOSELJENIKA PREPUSTITI NA MILOST I NEMILOST ONIH DIVLJAKA; TREBA IH ISTRIJEBITI.
TREBA UPUTITI VOJNU EKSPEDICIJU MIRA, A NE ISTREBLJENJA. ZATO TRAŽIM DA S VAŠIM VOJNICIMA POĐU VOJNI KAPELANI.
TAKO SU PRVI SALEZIJANCI DOBILI PRILIKU DA DOĐU U PATAGONIJU. DON COSTAMAGNA JE PROVEO SLIJEDEĆI MJESEC MEĐU INDIJANCIMA KOJI SU SE PREDALI VOJNICIMA. NJIHOVA BIJEDA DUBOKO GA JE GANULA.
VOJNICI SU NAM UZELI SVE. SPALILI SU NAŠE ŠATORE, UKRALI KONJE I KOŽE.
SPAVAMO NA OTVORENOM S DJECOM, BEZ IKAKVE ZAŠTITE.
DRUGI SALEZIJANCI I PRVE KĆERI MARIJE POMOĆNICE STIGLI SU NA UŠĆE RIJEKE RIO NEGRA. NA DRUGOJ OBALI DIŽU SE DVA NASELJA: PATAGONES I VIEDMA. TU SU UTEMELJENE PRVE STALNE MISIJSKE POSTAJE. DON FAGNANO JE PRVI ŽUPNIK PATAGONESA I RAVNICE PAMPE KOJA SE PRUŽA NA SJEVER.
U ŠKOLI ZA DJEČAKE I DJEVOJČICE IMAMO 88 UČENIKA. TO SU DJECA BIJELACA I INDIJANACA. BIT ĆE TO NOVI NARAŠTAJ POŠTENIH GRAĐANA I DOBRIH KRŠĆANA.
DON MILANESIO JE ŽUPNIK VIEDME I CIJELE PATAGONIJE.
U ONIM PLANINAMA SKLONILO SE JOŠ NEKOLIKO PREOSTALIH ARAUCANSKIH PLEMENA. GLADNI SU I STRAHUJU. MORAMO IH POTRAŽITI I POMOĆI IM.

TRAVANJ 1883. POGLAVICU NAMUNCURÀ OPSJEDA VOJSKA U STJENOVITOM PLANINSKOM TJESNACU ZAJEDNO S POSLJEDNJIM SNAGAMA INDIJANSKOG PLEMENA ARAUCANA. PRISILJENI NA PREDAJU, PODIŽU BIJELU ZASTAVU.
PREDAJU SE!
NAŠ POGLAVICA JE SPREMAN RAZGOVARATI O PREDAJI SVIH ARAUCANACA, ALI TRAŽI DA PRI SKLAPANJU MIRA BUDE PRISUTAN DON MILANESIO.
NAMUCURÀ I ARAUCANI ZAUVIJEK POLAŽU ORUŽJE, A ZA UZVRAT TRAŽE ZAJAMČENO PRAVO NA PLODNE I PROSTRANE KRAJEVE UZ RIJEKE.
MIR JE SKLOPLJEN U UTVRDI ROCA 15. SVIBNJA 1883.
U IME ARGENTINSKE VLADE PRIHVAĆAM PRIJEDLOG I DODJELJUJEM POGLAVICI NASLOV I PLAĆU PUKOVNIKA.
GLEDAJ KOLIKA BOGATSTVA!
ALI GDJE?
TE ISTE 1883. GODINE, NA SASVIM DRUGOM KRAJU SVIJETA, DON BOSCO SANJA DON CAGLIERA I MISIJE.
U DUBINAMA KORDILJERA JEDNOG ĆE DANA OTKRITI NEPRESUŠNE IZVORE NAFTE I RUDNIKE DRAGOCJENIH METALA.
SVI TI MISIONARI NAŠI SU SALEZIJANCI.
ALI JA IH NE POZNAJEM.
TO SU NARAŠTAJI KOJI ĆE DOĆI IZA NAS. SPASIT ĆE MLADE OVOG KONTINENTA.

U LISTOPADU 1884. DON BOSCO DRŽI GOVOR ZA „LAKU NOĆ"...
RADOSTAN SAM ŠTO VAM MOGU SAOPĆITI OVU VIJEST. PIŠE NAM PAPA I ZAHVALJUJE ZA RAD NAŠIH MISIONARA. DON CAGLIERA IMENOVAO JE „BISKUPOM PATAGONIJE"
ZNAČI DA SE ONAJ DAVNI SAN O GOLUBICI MIRA I MASLINOVOJ GRANČICI OSTVARIO.
DA, RIJEČI KOJE SAM REKAO DJEČAKU NA SAMRTI: „IĆI ĆEŠ DALEKO, DALEKO," NISU BILE VARKA.
DON CAGLIERO JE ZAREĐEN ZA BISKUPA U SVETIŠTU MARIJE POMOĆNICE.
JA SAM JEDAN OD PRVIH DJEČAKA KOJI SU, KAO I VI SADA, DOŠLI DON BOSCU. BILO MI JE TADA 13 GODINA I BIO SAM SIROČE BEZ OCA. DON BOSCO ME VOLIO I ŽELIO MI DOBRO, KAO ŠTO ŽELI I SVIMA VAMA.
ISPOD OLTARNE SLIKE MARIJE POMOĆNICE DON BOSCO GRLI PRVOG OD SVOJIH DJEČAKA KOJI JE POSTAO BISKUPOM.
DON BOSCO!
IVANE!
PRIJE SVOG POVRATKA U ARGENTINU, DON CAGLIERO SE POPEO U DON BOSCOVU SOBU.
BLAGOSLOVITE MENE I SVE NAŠE MISIONARE.
U PATAGONIJI ĆETE IMATI MNOGO POSLA, ALI MARIJA ĆE VAM POMOĆI. NEKA BOG I MARIJA POMOĆNICA BUDU UVIJEK S VAMA.

MONSIGNOR CAGLIERO VRATIO SE U ARGENTINU U VRLO OSJETLJIVOM TRENUTKU. ZATRAŽIO JE PRIJEM KOD PREDSJEDNIKA.
ARGENTINA PREKINULA DIPLOMATSKE ODNOSE S PAPOM!
SALEZIJANSKI MISIONARI SU STALI NA STRANU URODENIKA PROTIV NAŠIH VOJNIKA!
ČUDI ME KAKO JE PAPA MOGAO OVAMO POSLATI BISKUPA A DA SE PRETHODNO NE POSAVJETUJE SA MNOM.
ISTINA JE DA SAM BISKUP, ALI SAM IOŠ UVIJEK MISIONAR KOJI JE RADIO ZA PATAGONIJU.
AKO STE DOŠLI RADITI ZA ARGENTINU, BIT ĆEMO PRIJATELJI.
SADA SE VRAĆAM NA POSAO. UČIT ĆU ARGENTINSKE MLADIĆE ČASNIM I POŠTENIM ZANATIMA, RADIT ĆU NA MIRU IZMEĐU VOJNIKA I INDIJANACA. ARGENTINA NIJE NIKADA ODBIJALA RADNIKE.
LIPANJ 1885. BISKUP JE U PATAGONESU.
EVROPSKI SE DOSELJENICI PROBIJAJU UZ PODRUČJA DUŽ RIJEKE. S INDIJANCIMA SE NELJUDSKI POSTUPA.
MORAMO OTVARATI ŠKOLE I ORATORIJE, DON MILANESIO. TREBA PODIZATI NOVI NARAŠTAJ KRŠĆANA. MORAMO BRANITI INDIJANCE I NAVJEŠĆIVATI IM EVANĐELJE.
U STUDENOM JE PODUZEO PRVO PUTOVANJE MEĐU INDIJANCE. TRAJALO JE 26 DANA.
NAŠA DJECA UMIRU OD GLADI. U ŠATORIMA I KOLIBAMA NEMAMO NIČEGA. BIJELCI SU ISTRIJEBILI SVU DIVLJAČ.
POĆI ĆU PREDSJEDNIKU I ZATRAŽITI DA VAM DOZNAČI NOVA LOVIŠTA.

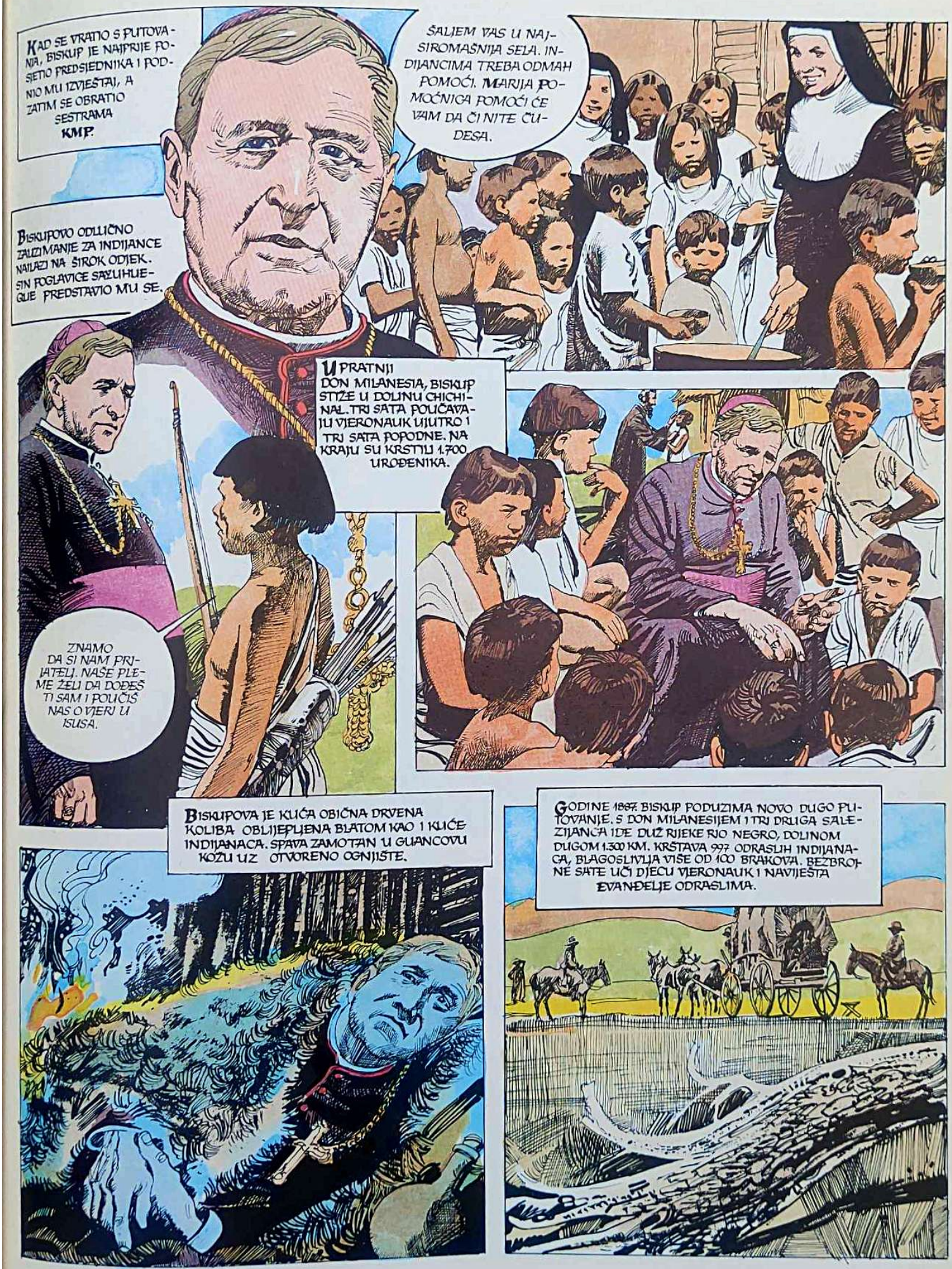
KAD SE VRATIO S PUTOVANJA, BISKUP JE NAJPRIJE POSJETIO PREDSJEDNIKA I PODNIO MU IZVJEŠTAJ, A ZATIM SE OBRATIO SESTRAMA KMP.
ŠALJEM VAS U NAJSIROMAŠNIJA SELA. INDIJANCIMA TREBA ODMAH POMOĆI. MARIJA POMOĆNICA POMOĆI ĆE VAM DA ČINITE ČUDESA.
BISKUPOVO ODLIČNO ZALAGANJE ZA INDIJANCE NAILAZI NA ŠIROK ODJEK. SIN FOGLAVICE SAYUHUEQUE PREDSTAVIO MU SE.
U PRATNJI DON MILANESIA, BISKUP STIŽE U DOLINU CHICHINAL. TRI SATA POUČAVALI VJERONAUK UJUTRO I TRI SATA POPODNE. NA KRAJU SU KRSTILI 1.700 URODENIKA.
ZNAMO DA SI NAM PRIJATELJ. NAŠE PLEME ŽELI DA DOĐEŠ TI SAM I POUČIŠ NAS O VJERI U ISUSA.
BISKUPOVA JE KUĆA OBIČNA DRVENA KOLIBA OBLIJEPLJENA BLATOM KAO I KUĆE INDIJANACA. SPAVA ZAMOTAN U GUANCOVU KOŽU UZ OTVORENO OGNJIŠTE.
GODINE 1887 BISKUP PODUZIMA NOVO DUGO PUTOVANJE. S DON MILANESIJEM I TRI DRUGA SALEZIJANCA IDE DUŽ RIJEKE RIO NEGRO, DOLINOM DUGOM 1.300 KM. KRŠTAVA 997 ODRASLIH INDIJANACA, BLAGOSLIVLJA VIŠE OD 100 BRAKOVA. BEZBROJNE SATE UČI DJECU VJERONAUK I NAVIJEŠTA EVANĐELJE ODRASLIMA.

SPAVAJU POD DRVEĆEM U JARCIMA, UMOTANI U POKRIVAČE DA SE ZAŠTITE OD VJETRA. NAD NJIMA BLISTAJU ZVIJEZDE.
ALI UJUTRO 3. OŽUJKA NA DVIJE TISUĆE METARA NADMORSKE VISINE...
MARIJO POMOĆNICE, POMOZI MI!
NE MOGU DISATI... MORA DA SAM NEŠTO SLOMIO...
MORAMO SE VRATITI I PRONAĆI NEKO MJESTO DOK NE PRIZDRAVI.
PRONAŠLI SU KOLIBU NEKOG URođENIKA ISCJELITELJA I VRAČA, KOJI JE LIJEČIO LJUDE I ŽIVOTINJE.
OSTRICA KAMENA POVRIJEDILA MU JE PLUĆA I SLOMILA DVA REBRA. TREBAT ĆE DUGO MIROVATI.

ZADRŽAŠE SE TU MJESEC DANA. BISKUP, IAKO JOŠ NIJE POTPUNO PRIZDRAVIO, ZAJAHA I ZAJEDNO S OSTALIM MISIONARIMA PRODUŽI PUT. ČETIRI DANA JAHALI SU ANDAMA NA VISINI OD 3.000 METARA.

ZATIM SU SE SPUSTILI U PITOMU ČILEANSKU DOLINU NA OBALE TIHOG OCEANA. U GRADOVIMA UZ OBALU UDARAJU TEMELJE PRVIM SALEZIJANSKIM KUĆAMA U ČILEU. NA KONJIMA SU PROŠLI AMERIKU OD JEDNOG DO DRUGOG OCEANA.

U VALDOCCU DON BOSCO PROŽIVLJAVA POSLJEDNJE GODINE ŽIVOTA. JEDNE NOĆI U TRAVNJU 1886. SANJAO JE POSLJEDNJI „MISIJSKI SAN:" MNOŠTVO DJEČAKA SA SVIH KONTINENATA TRČI MU USUSRET.

DUGO SMO TE ČEKALI!

GOSPOĐA KOJA MU SE UKAZALA U PRVOM SNU KAD JE IMAO 9 GODINA, POKAŽE MU ZATIM ZEMLJU KOJA PLOVI SVEMIROM.

ŠTO VIDIŠ?

VIDIM AFRIKU S DESECIMA MISIJSKIH POSTAJA. VIDIM MADAGASKAR, KALKUTU, HONG-KONG, PEKING---

U SVIM ĆE TIM MJESTIMA SALEZIJANCI IMATI ŠKOLE I ORATORIJE. BIT ĆE SPASITELJI MLADIH.

DA BI IMAO MISIONARE I U ITALIJI, DON BOSCO UDRUŽUJE PRIJATELJE SVOJIH USTANOVA U SAVEZ SALEZIJANSKIH SURADNIKA.

KAO SALEZIJANCI U SVIJETU ČINIT ĆETE DOBRO SIROMAŠNIM DJEČACIMA I POSVUDA POMAGATI SALEZIJANSKE USTANOVE.

BIBLIOFILO CATTOLICO
O
BOLLETTINO SALESIANO MENSUALE

DA BI IH DRŽAO ZAJEDNO I OBAVIJEŠTAVAO O SALEZIJANSKIM USTANOVAMA POKREĆE „SALEZIJANSKI VJESNIK"

EVO PRVOG BROJA.

OVAJ MALI ČASOPIS PROŠIRIT ĆE SE PO CIJELOM SVIJETU.

TRAVANJ 1887. U RIMU ĆE BITI POSVEĆENO SVETIŠTE SRCA ISUSOVA. NJEGOVU GRADNJU PAPA JE POVJERIO DON BOSCU.

OVA CRKVA STAJALA JE DON BOSCA GOLEMA TRUDA. SEDAM GODINA PROSIO JE MILOSTINJU PO CIJELOJ EVROPI.

BAŠ MI SE NE IDE U RIM, ALI AKO TO PAPA ŽELI...

ZDRAVLJE MU JE PRILIČNO NARUŠENO. NA PUTU DO RIMA ČESTO PUTA SE MORA ZAUSTAVITI. NA STANICI AREZZO ŠEF STANICE GA POZDRAVLJA S DUBOKIM POŠTOVANJEM.

DON BOSCO, ZAR ME SE NE SJEĆATE? BIO SAM SIROMAŠAN DJEČAK, BEZ RODITELJA, SKITAO SE TORINOM. ONDA STE ME VI PRIMILI, BILI DOBRI PREMA MENI. VAMA ZAHVALUJEM ZA OVO RADNO MJESTO I SRETNU OBITELJ.

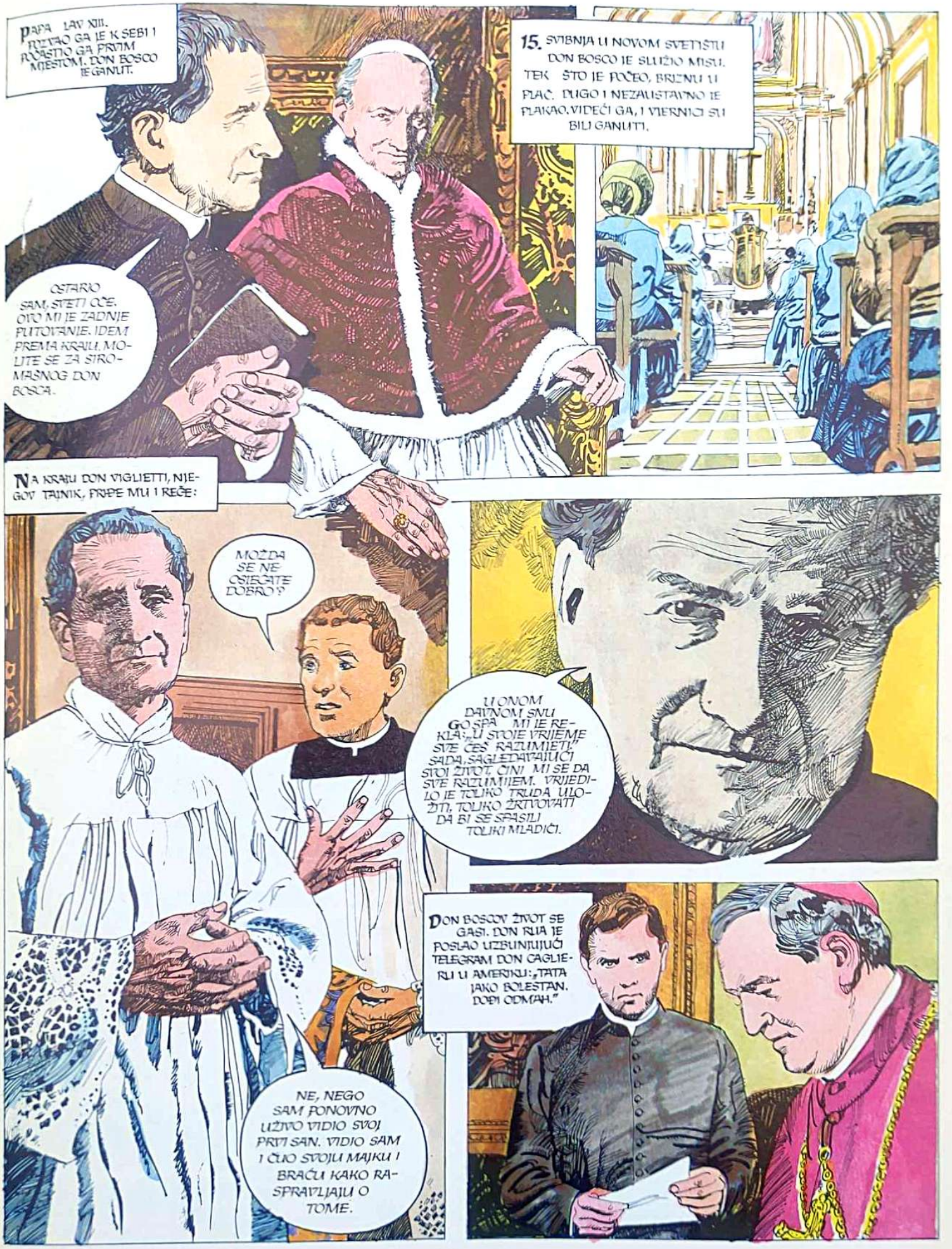
PAPA LAV XIII. PRIMAO GA JE K SEBI I POČASTIO GA PRVIM MJESTOM. DON BOSCO JE GANUT.
OSTARIO SAM, SVETI OČE. OVO MI JE ZADNJE PUTOVANJE. IDEM PREMA KRAJU. MOLITE SE ZA SIROMAŠNOG DON BOSCA.
15. SVIBNJA U NOVOM SVETIŠTU DON BOSCO JE SLUŽIO MISU. TEK ŠTO JE POČEO, BRIZNU U PLAČ. DUGO I NEZAUSTAVNO JE PLAKAO. VIDEĆI GA, I VJERNICI SU BILI GANUTI.
NA KRAJU DON VIGLIETTI, NJEGOV TAJNIK, PRIPE MU I REČE:
MOŽDA SE NE OSJEĆATE DOBRO?
NE, NEGO SAM PONOVNO UŽIVO VIDIO SVOJ PRVI SAN. VIDIO SAM I ČUO SVOJU MAJKU I BRAĆU KAKO RASPRAVLJAJU O TOME.
U ONOM DAVNOM SNU GOSPA MI JE REKLA: „U SVOJE VRIJEME SVE ĆEŠ RAZUMJETI." SADA, SAGLEDAVAJUĆI SVOJ ŽIVOT, ČINI MI SE DA SVE RAZUMIJEM. VRIJEDILO JE TOLIKO TRUDA ULOŽITI, TOLIKO ŽRTVOVATI DA BI SE SPASILI TOLIKI MLADIĆI.
DON BOSCOV ŽIVOT SE GASI. DON RUA JE POSLAO UZBUNJUJUĆI TELEGRAM DON CAGLIERU U AMERIKU: „TATA JAKO BOLESTAN. DOĐI ODMAH."

BISKUP JE DOŠAO. U VELIKOM DVORIŠTU DEČKI SU ZAČUDNO SUTLJIVI. IZA ONIH ZATVORENIH PROZORA DON BOSCO PROŽIVLJAVA POSLJEDNJE DANE ŽIVOTA.
IVANE, HVALA ŠTO SI DOŠAO. IMAO SI TEŽAK PAD. KAKO SE SADA OSJEĆAŠ?
DOBRO, DON BOSCO.
TU SU VEČER PROVELI ZAJEDNO. BISKUP MU JE NADUGO PRIČAO O MISIONARIMA, A ONDA ODJEDNOM, KAO U ONO VRIJEME KAD JE BIO DJEČAK...
A SADA ME ISPOVIJEDITE, DON BOSCO.
DON RUA, DON BOSCOV ZAMJENIK, I MONS. CAGLIERO NEPRESTANO SU UZ NJEGA.
DON BOSCO JE UMRO U ZORU 31. SIJEČNJA 1888. SALEZIJANCIMA KOJI SU BDJELI UZ NJEGA ŠAPUTAO JE: „RECITE MOJIM DJEČACIMA DA IH SVE ČEKAM U RAJU."
VOLITE SE KAO PRAVA BRAĆA. LJUBITE JEDAN DRUGOGA. POMAŽITE SE I PODNOSITE KAO BRAĆA. ČINIMO DOBRO SVIMA, ZLO NIKOME.
KRAJ

POČETAK I RAZVOJ SALEZIJANSKIH MISIJA U SVIJETU

O stogodišnjici salezijanskih misija, slavljenoj 1975. godine, tadašnji vrhovni poglavar salezijanske družbe don Alojzije Ricceri ustvrdio je da su tu epohu ostvarili »smjeli ljudi, prekoračivši svaku normu ljudske opreznosti, ljudi vjere koja gore premješta...« Ovdje riječ-dvije o ljudima i njihovim djelima koji su salezijansku družbu svrstali u red prvih misionarskih zajednica u Crkvi.

Salezijanske misije imaju svoj početak u don Boscovim vizionarskim snovima. U njima je vidio urođenike Patagonije, pustinje Afrike, stanovnike Azije i zagonetnu Kinu, slavodobitne pobjede i mučeničku krv svojih duhovnih sinova. Prvi od tih snova postao je stvarnost 11. studenoga 1875. godine. Te je večeri don Bosco iz bazilike Marije Pomoćnice u Torinu ispratio desetoricu prvih misionara u Argentinu. Oni su na čelu s don Caglierom upućeni, doduše, talijanskim iseljenicima, ali će ponijeti svjetlo Evanđelja svim narodima Južne Amerike. S koliko se spremnosti i oduševljenja odlazilo u misije govori činjenica da je već slijedeće godine krenula druga grupa od 25 misionara; četvorica od desetorice bili su laici (braća pomoćnici). Godine 1877. krenula je treća grupa: 17 salezijanaca i 6 sestara kćeri Marije Pomoćnice (KMP). Redovnička pravila i don Boscove preporuke: »Ne tražite ni novac, ni časti, ni vlast, već duše...« bili su najveće jamstvo velikog uspjeha u kratko vrijeme. Argentina je uskoro imala ne samo župe nego i oratorije, konvikte, zanatske i školske centre, i to u izvornom torinskom stilu. Siromašna, neuka i napuštena mladež otvarala im je put u divlja indijanska plemena postajući i sama najplodnije sjeme za svaki slijedeći korak u evangelizaciji i civilizaciji južnog kontinenta. Don Cagliero, legenda tog pionirskog pothvata, budući nadbiskup i kardinal, prozvan je »civilizatorom Patagonije«.

VELIKO MISIJSKO ŠIRENJE

Don Boscov misijski plan nastavlja njegov prvi nasljednik don Rua. Prava pastoralna žeđ tjerala ga je u nove pothvate. Potkraj stoljeća (1900) od 2.723 člana Družbe 212 ih je bilo u misijama. Zavod za misijska zvanja »Pio IX« u Buenos Airesu slao je sve brojnije generacije iz Argentine u Meksiko (1892), zatim u Venecuelu (1894), u Boliviju (1896), San Salvador (1897), a godinu dana kasnije bili su, zajedno sa sestrama KMP, u Sjedinjenim Američkim Državama (San Francisku i New Yorku). Uz odgoj, školstvo, zanatske djelatnosti i poljoprivredu, salezijanci razvijaju i ostale djelatnosti napretka i kulture. Osnovali su prvu meteorološku stanicu, prvu radio stanicu a proradili su uskoro i fakulteti unapređujući zdravstvo, prirodne znanosti, privredu i tehnologiju. Oko 250 sestara djeluje skladno i uspješno sa salezijancima i imaju vrlo zapaženu ulogu među ženama i ženskom mladeži. U Južnoj Americi osnivaju bolnice, naselja i bolnice za gubavce, sirotišta i školske centre progoneći bijedu i zaostalost. Neke od njih postale su prava legenda, kao s. Marija Troncatti, zvana »madresita«, na čiju su se riječ otvarala i željezna vrata, a dolazak su joj najavljivali bubnjevima i slavljem, dok su je pripadnici plemena Acuara štovali kao sveticu.

Čini se ipak da je razdoblje između dva rata bilo najplodnije za misijsku djelatnost. U to vrijeme Družba bilježi 1.600 novih misionara. Patagonija i Ognjena Zemlja ne smatraju se više misijskim područjem. Urođenička plemena Venecuele, Ekvadora i ostalih zemalja Latinske Amerike prihvaćaju misionare koji donose svjetlo vjere i preobražavaju život a često su im jedina zaštita pred sve nasilnijim i bezobzirnijim kolonijalistima. Osobito zahvalno postaje raditi među nekoć nepovjerljivim domorocima plemena Shuar (lovcima na ljudske glave), ratobornim Čavantesima i vedrim Sanapanasima kao i radinim skupljačima kaučuka uz Rio Negro: Tukanosima, Tarianosima te meksičkim plemenima Mikses i ostalim potomcima proslavljenih Maja i Asteka. Pedeset godina nakon prvog odlaska misionara (1925) u Južnu Ameriku pristiglo je 185 misionara i 58 sestara. Statistike bilježe još uvjerljiviji podatak: od 1.473 člana Družbe, 400 ih je bilo u misijama, a od 2.988 sestara, 1.060 ih je odabralo misijski poziv.

AZIJA

Još prije odlaska u Južnu Ameriku, don Bosco je imao u planu misije u »nebeskom imperiju« zagonetne i privlačne Kine. Sanjao je dva kaleža puna znoja i krvi, tj. velik posao i mučeništvo svojih duhovnih sinova misionara. Među klericima kojima je pričao taj san bio je Alojzije Versiglia, neobično nadaren salezijanac, koji je 1905. godine ostvario svoju najveću želju i došao u portugalsku koloniju Macao. Tamo je osnovao prvu kuću, maticu za sve salezijance koji će dospjeti na Daleki istok.

Godine 1917. salezijancima je ponuđeno područje Shiu Chow, koje je Sveta Stolica proglasila apostolskim vikarijatom imenovavši prvim biskupom upravo don Versigliu, koji je već u svim većim mjestima osnovao po jednu školu a u nekoliko većih i gimnaziju ili školu za profesionalne djelatnosti te obavezan kurs za mlade katehete i katehistice. Osam godina kasnije dolazi mu u pomoć mladi Calisto Caravario, desna ruka u apostolatu i sudrug u skorom mučeništvu. Tih godina na ruševinama drevne carske Kine isprepliću se strani ekonomski i politički interesi ali započinje i borba za unutrašnju konsolidaciju. Vodećoj partiji Koumintang na čelu s Čang-Kai-Šekom suprotstavila se Komunistička partija i njezin vođa Mao-Ce-Tung. U sukobima dviju vojska stradavalo je nedužno stanovništvo. Kad su Shiu Chow osvojili komunisti, započela je borba protiv svih stranaca, osobito Crkve i misionara. Tih dana, točnije 25. veljače 1930. godine, zaustavljeni na putu za Lin Chow, mons. Versiglia i mladi svećenik C. Caravario podniješe proročeno mučeništvo braneći mlade katehistice i njihovu čast. Misionarsko djelo, zaustavljeno ali ne i spriječeno, napredovalo je slijedećih dvadesetak godina i Kina je imala 300 salezijanaca od kojih 100 domaćih sinova. Razvili su važniju djelatnost u Pekingu, Šangaju i Nankinu.

Revolucija 1949. raspršila je sve strane misionare i omogućila salezijanskom djelu da se proširi u druge zemlje: Tajvan, Vijetnam, Koreju, Tajland i Filipine.

SREDNJI ISTOK

Iako manjih razmjera, ipak nije zanemariva prisutnost salezijanaca na Srednjem istoku. Počeci su vezani uz lik mladog profesora jeruzalemskog sjemeništa don Antonija Bellonija. On je još 1874. sakupljao dječake po ulicama i osnovao malu družbu koja se brinula za najugroženije. Od don Bosca je tražio pomoć i dobio kratak odgovor: »Sada ne, kasnije da.« To »kasnije« bilo je 1891. Don Belloni i mnogi od njegove braće svete Obitelji postali su salezijanci. Tako je djelo započeto u salezijanskom stilu, potvrđeno i nastavljeno kao salezijansko.

U jednom od zatečenih sirotišta Palestine, u Betlehemu, bio je Simon Srugi. Usvojivši duh kojim je odgojen, u zreloj dobi postao je salezijanac i kao brat pomoćnik djelovao je u Beitgemalu, centru za unapređenje poljoprivrede. Požrtvovnim radom, dobrotom i molitvom stekao je simpatije svih, čak i muslimana, a osobita ljubav prema bolesnicima uputila ga je prema svetosti oltara.

IRAN

Od pokušaja izvan Palestine najvredniji je spomena centar u Teheranu (Iran), osnovan 1936, najprije kao prihvatilište za narodne manjine iz Evrope a zatim kao školska ustanova s nekoliko stotina đaka iz dvanaest religija i najrazličitijih obreda, što je i svojevrstan ekumenski fenomen. U Perzijskom zaljevu i danas djeluju salezijanci u dvije župe i gimnaziji u glavnom gradu. Srednji istok u to je vrijeme ponudio gostoprimstvo salezijancima u Aleksandriji (Egipat) 1896, u Istambulu (Turska) 1903, Damasku 1913, odakle su i neke zemlje Sjeverne Afrike upoznale don Boscov duh: Maroko, Alžir i Tunis.

JAPAN

Prva devetorica salezijanaca krenula su u Japan 26. prosinca 1925. pod vodstvom don Vincenza Cimattija koji je ostavio dvije diplome da udovolji velikoj misionarskoj želji. U milijunskom gradu Miyazaki zatekli su 300 kršćana i prekrasnu kuću. Na sreću, u ovom dijelu svijeta, kojemu zapadna civilizacija nije imala ništa novo za ponuditi osim Radosne vijesti, našlo se puno siromašne mladeži te su proradili oratoriji i škole. Don Cimatti, vrstan glazbenik, uspjelim koncertima evropske glazbe proslavio se u prvom salonu Tokija, što je dobro došlo salezijancima i pridonijelo njihovu apostolatu. Kršćanstvo je nakon 400 godina krenulo laganim korakom naprijed. Godine 1929. u Japan je stiglo šest prvih sestara KMP od kojih će s. Letizia Betliatti biti nagrađena medaljom za zasluge, odlikovanjem samog japanskog cara. Japancima su one postale zadivljujući znak zbog sirotišta »Saryuri Aijen« (Mali ljiljan) u kojem su u život vraćale stotine odbačenih i nepoželjnih djevojčica. Stigavši u Tokijo 1933. godine, salezijanci su i ovdje u najsiromašnijem dijelu grada Mikawashimi otvorili kuću za pripravnike među velikodušnim kršćanima iz Nagasakija. U to je vrijeme Japan stekao i vlastitu provinciju na čelu s don Cimattijem, a djelo bi se sigurno proširilo da nije izbio rat i odnio 40 salezijanaca klerika. Vrhunac tragedije je poznat: dvije atomske bombe od kojih je ona na Nagasaki pretvorila u pepeo kompletno predgrađe kršćana Urakami sa 8.000 katolika. Poratno vrijeme bilo je plodno zvanjima, pa je broj salezijanaca porastao na 150 a sestara je bilo dva puta više. U ovom dijelu svijeta danas vrlo uspješno djeluje novoosnovana Družba sestara ljubavi iz Miyazakija, koje su sa 400 članova najbrojnije u zemlji.

INDIJA

U starodrevnu kulturu brojnih naroda ove azijske zemlje, don Boscova karizma stigla je 1906. godine otvorenjem prve kuće u Madrasu. Iste godine u Schillongu (Asam) započinje rad među plemenima mongolskog podrijetla u dolini Bramaputre. Misionare predvodi dobro poznati Alojzije Mathais. Među deset milijuna žitelja našli su 5.000 katolika Asamaca, što im je omogućilo otvaranje sjemeništa i klerikat za studente iz Evrope i same Indijce. Dugoočekivane sestre KMP stigle su 1923. na Kahsiška brda otvorivši odmah dvije kuće u Gauhati i Jowai pokazavši veliku ljubav prema izbjeglicama iz revolucijom potresene Burme. Salezijanci su u međuvremenu grabili golemim koracima naprijed. Godine 1926. imali su vlastitu provinciju a osam godina kasnije don Mathais je bio nadbiskup Madrasa, dok je u Schillongu u istoj ulozi predsjedao drugi salezijanac mons. Stefano Ferrando. Indija je bila već nezavisna zemlja, a Crkva je toliko napredovala da se cijela pokrajina Asam mogla nazvati krlstijaniziranom zemljom. No, mladu Indiju čekala je iznenada »žuta opasnost«. Mao-Ce-Tungovi revolucionari rastjerali su miroljubive stanovnike Tezapura. Ostavši s najsiromašnljima i dijeleći neizvjesnost i opasnosti, salezijanci su si pribavili veliko poštovanje i ugled što će im narod uzvratiti doskora kad ih bude branio pred odlukom New Delhija da uskrati gostoprimstvo stranim dušobrižnicima. Zahvaljujući masovnim marševima šutnje, ostali su zadovoljni zbog sve većeg broja kršćana. Od onih 5.000 iz 1922. Crkva je porasla na 300.000 vjernika, spremna i sama misionariti, što čini uspješno u zemljama crnog kontinenta.

AUSTRALIJA

»Najnoviji kontinent«, viđen i u don Boscovim snovima, susreo se sa salezijancima prvi put 1922. improviziranom upravom apostolskog vikarijata u Kimberleyu, kojega su ponovno vratili palotincima, ali su nastavili laganim i neprekidnim koracima razvijati svoja djela. Danas je u akciji deset zajednica i oko 150 salezijanaca te 25 sestara KMP.

AFRIKA

Iako su salezijanci u Africi bili davne 1891, najprije u Alžiru a zatim u Tunisu (1894) te u Južnoj Africi (1901), Afrika je ipak postala u pravom smislu misionarskom inicijativom Općeg sabora Družbe održanog 1977. godine. Pod naslovom »Nacrt Afrika« započeo je pravi milosni čas od povijesnog značenja za salezijanske misije. Ovaj je plan bio u don Boscovoj želji: »...otvorit ćemo kuće, đačke domove i novicijate«. Ali tada je bila na redu Amerika, pedeset godina kasnije Azija, i sada konačno Afrika u epohi mnogih drugih burnih i važnih događaja.

Nove nezavisne države, odskora protagonisti vlastite povijesti, oslobodivši se kolonijalne vlasti, bude i iskonske vrijednosti vlastitih naroda. Drevna mudrost, čovječnost, srdačnost, religioznost, zajedništvo, spontano radovanje životu i mnoge druge, civiliziranom svijetu pomalo zaboravljene, vrednote, Afrika nudi kao osvježenje. I sama Crkva obnavlja se i pomlađuje novim kršćanskim zajednicama, trudeći se da inkulturacija Evanđelja bude što izvornije sprovedena te da stara baština i novost vjere budu čvrsti temelj budućnosti crnog kontinenta. U »Nacrt Afrika«, salezijanci su ušli hrabro i smišljeno oblikujući već dobro prepoznatljiv rad nadahnut papinim riječima: »Ni kapitalistički konzumizam ni ateistički marksizam, već cjelovit rast Afrike.« Apel vrhovnog poglavara don Egidija Viganòa pokrenuo je sve raspoložive snage salezijanske obitelji prema naraštajima mlade Afrike, stvorenim za don Boscovu karizmu. S obzirom na razdoblje do 1964. godine, broj misionara je udvostručen.

Rješavajući na najozbiljnije mogući način problem rasizma, salezijanci u Južnoj i Srednjoj Africi djeluju uglavnom po župama, vode tiskaru, nekoliko škola i gimnazija za crne i bijele gimnazijalce a u Johanesburgu djeluje i prvi katehetski centar. Među pripadnicima plemena Bantù radi 66 salezijanskih misionara oblikujući čvrsto zajedništvo mlade Crkve.

***Ngwane,** nekada Svaziland, mala pogranična zemlja ima oko 1.400 bivših učenika, od kojih je jedan postao biskup. Dvojica misionara započela su skroman rad u glavnom industrijskom centru Manzini 1952, a danas salezijanci vode 14 škola u kojima se formiraju pravi stručnjaci za unapređenje zemlje.*

***Zair** poznaje salezijance od 1911. Dug i mukotrpan rad okrunjen je nedavno osnovanom provincijom zvanom Centralna Afrika a obuhvaća i zemlje Ruandu i Burundi. U 28 školskih i pastoralnih centara djeluje 200 salezijanaca uza sve probleme s kojima se suočavaju. Kćeri Marije Pomoćnice imaju ovdje pet regularnih kuća i 57 sestara. Sveta Stolica je 1959. pokrajinu Sakaniju uvrstila u popis najnovijih biskupija.*

***Mozambik** je, prema svjedočanstvu sestara KMP, najprimitivnije misijsko područje Bantù plemena. Ogorčeni iskustvom s bijelim ljudima iz kolonijalnog doba teško su prihvatili misionare, a ovi, tek što su zaorali prve brazde, morali su se povući pred nasilnom revolucijom Machela Samorea, koji je nacionalizirao sve škole i zauzeo krajnje negativan stav prema vjeri. Nakon progona ostalo je osam salezijanaca i 15 sestara KMP.*

Don Boscovi sinovi misionare u još nekim zemljama Bantù plemena kao npr. u Gabonu, Gvineji, Kamerunu i Tanzaniji. U zadnje vrijeme zapažena je prisutnost u Etiopiji, osobito u glavnom gradu Makalè, zatim na sjeveru u Egiptu i Sudanu te u dvadesetak drugih afričkih zemalja.

ANTE STOJIĆ

DON BOSCOV ŽIVOT:

1. Snovi jednog dječaka
2. Kuća za tisuću dječaka
3. Sve do nakraj svijeta

KATEHETSKI SALEZIJANSKI CENTAR

Naslov originala: »Storia di don Bosco. 3. Fino ai confini del mondo«.
Autor teksta: Teresio Bosco
Autor crteža: Alarico Gattia
Naslovnu stranicu izradili: Alarico Gattia i Željko Šegović
Hrvatsko izdanje priredio: Ante Stojić
Lektura: Katica Majdandžić
Izdaje: Hrvatski salezijanski provincijalat, Vinobreška 2 – 41090 Zagreb - Susedgrad
Odgovara: Rudi Paloš
© LDC, Leumann (TO) 1986.
© Katehetski salezijanski centar, Vlaška 36, 41000 Zagreb
Tisak: RO »Informator« OOUR Tiskara »Zagreb«, Preradovićeva 21-23, Zagreb – 1986.